

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU - IZVJEŠĆE O RADU U 2012. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

- Otkupljeno je 15 arheoloških predmeta iz Zbirke predmeta u vlasništvu S. Lalić iz mjesta Strmac Pribički. Riječ je o predmetima pronađenim prije više od 40 godina na području Bliskog istoka (Irak, Iran, Sirija). Radi se o slijedećim predmetima: tri antičke svjetiljke – lucerne različitog oblika i dekoracije; zanimljivom primjerku pretpovijesne bakrene sjekire; modelu jednoprežnih kola u obliku platforme s vozačem od bakrene slitine; jedan cilindrični pečat; metalna posuda – vaza, metalni balzamarij, kineski novac te šest keramičkih posuda različitih oblika. Otkupom navedenih predmeta upotpunjena je rijetka arheološka Zbirka izvaneuropskih kultura; predmeti su inventirani pod inv. br. E-793-807.

Također, muzej je otkupio i glavu mumije od A. Bulaića. Mumija potječe iz Faraonskog Egipta, kasno ili ptolemejsko razdoblje (1700-30. pr. Kr.). Mumija je inventirana pod inv. br. E-792 i izložena je na izložbi Mumije – znanost i mit.

1.2. Terensko istraživanje

- Cugovec – Barbarsko: u zaštitnim istraživanjima ovog lokaliteta prikupljeno je 46 vrećica ulomaka keramičkih posuda, 10 vrećica kućnog lijepa te uzorci ugljena i zemlje. Također pronađen je 21 predmet - registrirani kao posebni nalazi (keramičke žlice, keramički utezi, keramički pršljeni, ulomci kamenih žrvnjeva, dio kamene sjekire).

- Lasinja: prikupljeno je 22 vrećica ulomka keramičkih posuda, litičkog materijala te komada kućnoga ljepa, 10 posebnih nalaza (žlica, sjekira ili pršljenak), kao i 19 uzoraka za analize (kost, ugljen, zemlja).

- Viškovci: prikupljeno je 139 vrećica u ulomcima keramike, litičkog materijala te ulomaka kućnoga ljepa, izdvojena su 23 posebna nalaza (obrađena kamena građa, pršljenci, utezi i minijaturne posude).

- Sisak – Pogorelac: u istraživanjima na ovom lokalitetu prikupljeno je 69 vrećica ulomaka keramičkih posuda i 8 vreća kućnog lijepa te uzorci kosti, školjki, ugljena i šljake. Također pronađeno je 20 predmeta koji su registrirani kao posebni nalazi (piramidalni utezi, keramički pršljeni, minijaturna keramička posuda i nekoliko ulomaka željeznih predmeta).
- Plitvice: tijekom rekognosciranja prikupljena je manja količina ulomaka keramike, dok je iskopavanjima prikupljeno dosta ulomaka keramike, te su otkrivena i 3 groba, bez posebnih nalaza. (Bakarić, Mihelić)
- Končalovići: sakupljen je pokretni arheološki materijal iz tri istražene sonde.
- Tijekom istraživanja lokaliteta Drinovci–Greblje prikupljeno je 57 predmeta (novac, dijelovi nošnje, nakit, keramika); do stručne obrade i objave predmeti ostaju na privremenoj pohrani u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

1.3. Darovanje

- Zdenka Vrgoč poklonila je Pretpovijesnom odjelu ulomak kamene sjekire.
- Ivan Martić iz Slavonskog Broda darovao je srednjovjekovnu željeznu strelicu pronađenu u Lipovcu (S-4105).
- Hrvatska narodna banka, Sektor platnog prometa, Direkcija trezora, darovala je Numizmatičkom odjelu AMZ-a 226 primjeraka sadrenih modela koje je HNB zaprimila kao predloške za izradu optjecajnog ili prigodnog kovanog novca između 1993. i 2011. godine.

1.6. Ustupanje

- Iz Pretpovijesnog odjela izlučeno je i Srednjovjekovnom odjelu ustupljeno 25 ulomaka srednjovjekovne keramike s nalazišta Vučedol (15), Vukovar (7) i Lovas (3).

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Djelomično je opran i signiran materijal pronađen tijekom istraživanja na lokalitetima Sisak-Pogorelac i Lasinja. Oprani su posebni nalazi te sav litički materijal s lokaliteta Sisak - Pogorelac, Lasinja, Viškovci i Barbarsko. (A. Đukić)
- Djelomično je opran materijal pronađen tijekom istraživanja NP Plitvička jezera (Bakarić, Mihelić)
- Oprano oko 1000 ulomaka keramike sa zaštitnih istraživanja Ščitarjevo-škola.
- Gordana Car i Katija Hrepić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda (Služba za pokretnu baštinu, Odjel za tekstil) preliminarno su pregledale kapuljaču s Vučedola (S-2383) u svrhu planiranja daljnjih postupaka restauracije, dok je Margareta Klofutar iz Prirodoslovnog laboratorija HRZ-a uzela uzorak za analizu tekstilnih niti i veziva. (M. Bunčić)
- Tijekom godine redovno su kontrolirani mikroklimatski uvjeti u srednjovjekovnom, antičkom, egipatskom i pretpovijesnom depou kao i u prostoriji za privremenu pohranu predmeta uz svakodnevno održavanje isušivača što se osobito odnosi na period povišene relativne vlažnosti zraka u podrumskim prostorima od 1. svibnja do 31. listopada (Z. Znidarčić, S. Latinović, D. Doračić). U izložbenim prostorima stalnog postava pretpovijesne i egipatske zbirke u kojima se nalaze predmeti izrađeni od organskih materijala poput drva, kosti, tkanina i sl. tijekom zimskih mjeseci korišteni su ovlaživači zraka radi sprječavanja mogućih oštećenja nastalih uslijed smanjene relativne vlažnosti zraka (D. Doračić, D. Zbukvić).

2.2. Konzervacija

- Postupci konzerviranja na arheološkim metalnim predmetima odnose se prije svega na njihovu aktivnu stabilizaciju odn. na uklanjanje ili neutralizaciju agresivnih soli koje se nalaze u njima. Spomenuti postupci provode se pomoću kemikalija koje mogu ozbiljno naškoditi zdravlju, stoga se primjenjuju uz propisane mjere zaštite djelatnika.

Željezni predmeti:

- Tijekom 2012. godine desalinizirano je ukupno 178 željeznih predmeta fundusa AMZ-a, Gradskog muzeja Vinkovci, Gradskog muzeja Vukovar, Instituta za arheologiju, Gradskog muzeja Virovitica te Muzeja Brodskog Posavlja. Postupak je proveden standardnom metodom natrij-sulfita koji se sastoji od pripremnih postupaka (mikroskopskog pregleda, uklanjanja zemlje

i debljih korozivskih naslaga s površine predmeta, numeriranja i pakiranja u mrežice od fiberglasa), mijenjanja otopine svaka 3-4 tjedna (ovisno o brzini ekstrakcije kloridnih soli), utvrđivanja prisutnosti kloridnih soli te mjerenja pH vrijednosti prilikom ispiranja. Pripremne radove te izmjenu otopine provele su S. Latinović te vježbenice E. Balić i A. Grbeša pod stručnim nadzorom D. Doračića.

Predmeti od bakrenih slitina:

- Predmeti od bakrenih slitina s ustanovljenom prisutnošću kloridne korozije stabilizirani su inhibitorom korozije benzotriazolom, ukupno njih 34 (D. Doračić, S. Latinović, E. Balić i A. Grbeša).

Konzervacija na terenu:

- Na antičkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama izvedeni su slijedeći konzervatorsko-restauratorski radovi:

- na zidovima i žbukama 4. st. u zgradi kupališta – polukružni bazen.
- na žbukama 4.st. u zgradi kupališta – sauna.
- na istočnom i zapadnom zidu istočnog trijema bazilike - 4. st.
- na zidovima, pilastru i bazi stupa na sjevernom trijemu foruma 4. st.
- na sjevernom zidu izvorišnog bazena – istočni dio

Radovi su trajali od 10.9. do 30.11. Konzervacija zidova sastojala se od čišćenja, fugiranja i izrada završnih „kapa“ na zidovima. Na pilastru i bazi stupa izvršeno je injektiranje i ljepljenje dijelova. Radove je izvodila „Gradnja Havojić“ obrt za graditeljstvo. Konzervatorsko-restauratorske radove na zidu od opeke i na žbukama izvela je restoratorica Dagmar Dammann (Njemačka), a radovi na sjevernom zidu izvorišnog bazena (spajanje kamenih blokova, armiranje i dr.) izvedeni su u suradnji s Zottmann Restaurierungwerkstatt (Austrija). Radovi na skidanju zimske zaštite i uređenju lokaliteta provedeni su tijekom travnja, a radovi na postavljanju zimske zaštite tijekom studenog. Na prostoru rimskog foruma i zapadno od njega pokriveni su svi osjetljivi dijelovi arhitekture: zidovi zap. trijema i izvorišnog bazena, kanali, kameno opločenje foruma (stiroporom, geotekstilom i PVC folijom). Pokriveni su i zidovi na kojima je tijekom godine provedena konzervacija, svi kameni blokovi izvađeni iz izvorišnog bazena, a također i

blokovi dignuti sa opločenja foruma. (voditelji istraživanja i radova na zaštiti: D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).

- Ščitarjevo - Krajem travnja i početkom svibnja 2012 god. obavljani su pripremni radovi za otvaranje Arheološkog parka Andautonija: skidanje zimske zaštite i uređenje parka.

Od 17. travnja do 11. svibnja vršena je sanacija na šest zidova rimske zgrade kupališta i na četiri kamenom zidana temelja za stupove trijema. Izvršeni su također i konzervatorsko-restauratorski radovi na rimskoj cesti – ulici. Radove je izvodila „Gradnja Havojić“ obrt za graditeljstvo.

Briga o održavanju terena (košenje, čišćenje, manji popravci i sl.) vodila se redovito tijekom cijele sezone (od svibnja do studenog) dok su radovi na postavljanju zimske zaštite obavljani tijekom studenog (radove su nadzirali D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).

- U 2012. godini napravljena je zaštita i čišćenje lokaliteta na Žumberku:

- Mrzlo Polje – lokalitet je očišćen i prekriven daskama i ljepenkom.
- Bratelji – Velika Glavičica, otkopanih 10 grobova je očišćeno od korova te prekriveno geotekstilom. Zemlja od iskopa je u potpunosti uklonjena te je pripremljen teren za daljnja istraživanja.
- Bratelji – Ulica, prezentirani „in situ“ grobovi s keramičkim nalazima su očišćeni, keramika je premazana zaštitnim lakom i patinirana. (voditelj istraživanja: Z. Gregl, konzervacija: M. Gregl)

2.3. Restauracija

- U 2012. godini sasvim je restaurirano ukupno 2037 predmeta iz fundusa AMZ-a i 214 predmeta preuzetih na konzervatorsko-restauratorsku obradu iz drugih institucija. Od spomenutog broja, provedeni su i manji kurativni zahvati s ciljem konsolidacije pojedinih oštećenih predmeta te postizanja estetske cjelovitosti i to na 98 predmeta iz fundusa AMZ-a te na 11 predmeta preuzetih iz drugih muzeja.

- Sveukupno je u 2012. godini obrađeno 2251 arheoloških predmeta izrađenih od srebra, željeza, bakrenih slitina, jantara, stakla i keramike.

- Pretpovijesni odjel – 121 predmet izrađen od željeza, jantara, bakrenih slitina i keramike (S. Latinović, Z. Znidarčić, M. Gregl, D. Doračić). Od navedenog broja na 11 predmeta izvedeni su manji zahvati kurativne ili estetske prirode. Patiniranje rekonstruiranih dijelova na 1 keramičkoj

posudi provela je Z. Tomljenović. Radi se o predmetima različite namjene poput posuda, ogrlica, perli, igli, fibula i sl. Obradene ogrlice imale su ukupno 2179 perli.

- Antički odjel – 254 predmeta različite namjene poput fibula, novca, naušnica, posuda, igli, noževa, klinova, stilusa, prstenja i sl. izrađenih od željeza, slitina bakra, keramike, stakla, kamena, jantara i srebra (S. Latinović, Z. Znidarčić, D. Doračić, vježbenice A. Grbeša, E. Balić). Od spomenutog broja na 46 predmeta provedeni su manji zahvati kurativne prirode. Osim toga, opran je i očišćen veći broj ulomaka keramičkih posuda (M. Gregl).

- Srednjevjekovni odjel – 12 predmeta izrađenih od srebra, slitina bakra, jantara te poludragog kamenja. Radi se o predmetima poput naušnica, aplika, novca i ogrlice (S. Latinović, D. Doračić).

- Numizmatički odjel – 1650 predmeta (novac) izrađenih od srebra i bakrenih slitina (D. Doračić, S. Latinović, Z. Znidarčić). Od tog broja na 41 novcu provedeni su samo manji zahvati estetske prirode. Većina spomenutih predmeta odnosi se na ostavu ugarskog i austrijskog srebrnog i posrebrenog novca iz Novih Banovaca.

- Institut za arheologiju – 15 predmeta izrađenih od željeza. Radi se uglavnom o građi mlađeg željeznog doba s lokaliteta Zvonimirovo-Veliko kao što su mač, dijelovi pojasa, karike, fibule i sl. (S. Latinović, D. Doračić, vježbenice A. Grbeša i E. Balić)

- Gradski muzej Vinkovci – 46 predmeta izrađenih bakrenih slitina od kojih su na nekima pronađeni tragovi platiranja (pozlate) i organskih materijala (drva). Radi se o novcu, plitici, kopči, manjoj skulpturi i fibulama (S. Latinović, D. Doračić, vježbenice A. Grbeša i E. Balić).

- Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu – 57 predmeta izrađenih od željeza i bakrenih slitina. Radi se kopljima, aplikama (možda dijelovima oklopa), čavlicima (dijelovima kacige), okruglim pločastim predmetima i sl. Na nekim predmetima su mjestimično pronađeni tragovi organskih materijala poput drva i tkanine (S. Latinović i D. Doračić, vježbenice A. Grbeša i E. Balić).

- Muzej Brodskog Posavlja – 6 predmeta izrađenih od željeza poput sjekira, noževa, mača i sl. od kojih su na 2 predmeta provedeni samo manji zahvati estetske prirode (S. Latinović, Z. Znidarčić, D. Doračić)

- Gradski muzej Virovitica – 20 predmeta izrađenih od željeza. Radi se o različitim predmetima poput mehanizma klinova, alata, konstrukivnih elemenata i sl. (D. Doračić, vježbenice A. Grbeša, E. Balić)

- Gradski muzej Vukovar – 49 predmeta poput posuda igli, fibula, privjesaka, prstenja, novca, dijelova pojasa, fragmenta noževa i sl. izrađenih od keramike, željeza i slitina bakra (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidračić, vježbenice A. Grbeša i E. Balić).
- Zavičajni muzej Slatina – 6 željeznih predmeta kao što su strelice, ključevi i sl. (vježbenica E. Balić).
- Grad Novalja u suradnji s Arheološkim muzejom u Zadru – 1 srebrni prsten sa staklenim okom. Iz grobne cjeline koja potječe iz Caske na otoku Pagu u posljednjoj fazi obrade je ogrlica na kojoj su pronađeni tragovi pozlate što je znatno otežalo proces čišćenja (D. Doračić).
- Muzej za umjetnost i obrt – 10 staklenih predmeta od kojih su na 9 provedeni manji zahvati estetske prirode (Z. Znidarčić)
- Za potrebe izložbe *Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj - novi izazovi* obrađena su 4 predmeta od kojih su na 2 provedeni samo manji esetetski zahvati.
- Posebno treba istaknuti preuzimanje ostave srebrnog posuđa pronađene u Vinkovcima koja je smještena u trezor muzeja u kontroliranim mikroklimatskim uvjetima do početka obrade. Dosad je obavljen mikroskopski i makroskopski pregled predmeta te probni radiogrami (D. Doračić). U suradnji s J. Lang iz British Museuma provedena su preliminarna tehnološka istraživanja temeljena na vizualnom i makroskopskom pregledu.
- Građa preuzeta iz drugih ustanova pripada vremenskom rasponu od pretpovijesti pa sve do kasnog srednjeg vijeka i obuhvaća već spomenute predmete različite namjene poput nakita, alata, oružja, posuđa i sl. Na većini metalnih predmeta ustanovljena su umjerena do znatna oštećenja nastala uslijed uznapredovalih korozivskih procesa, te nepravovremenog ili neprikladnog konzervatorsko-restauratorskog tretmana.

2.4. Ostalo

Analitička obrada:

- Napravljena je SEM-EDXS analiza 20 fibula s lokaliteta Mali Bilać, Dalj, Vukovar, Srijemska Mitrovica, Novi Banovci na Dipartimento di Chimica e Chimica Industriale univerziteta u Genovi (izbor materijala napravio je I. Drić).

- Napravljene su mineraloške i petrografske analize na ulomcima grafitirane keramike s lokaliteta Osijek, Vukovar, Vinkovci, Sarvaš i Frkljevci na Rudarsko-naftno-geološkom fakultetu u Zagrebu (izbor materijala napravio je I. Drnić).

- U sklopu šireg programa rekonstrukcije tehnoloških procesa ranog željeznog doba u Hrvatskoj u dogovoru s analitičkim laboratorijem Deutsches Bergbau Museuma u Bochumu izvršena je klasična metalografska analiza četiriju željeznih predmeta te jednog uzorka troske. Analizom je ustanovljeno da je većina uzoraka izrađena od kovanog željeza uglavnom feritne strukture mjestimično s manjim primjesama perlita. Komparacija uzorka troske s analiziranim predmetima bit će naknadno provedena. Analize su provedene u suradnji s dr. M. Prageom i dr. U. Yalcinom. Također je nastavljena suradnja s Institutom Ruđer Bošković (M. Jakšić, S. Fazinić, T. Tadić), Geološkim odsjekom PMF-a u Zagrebu (H. Posilović), Centrom za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja „Ivan Vučetić“ MUP-a RH (I. Špoljarić) i Tekstilno-tehnološkim fakultetom u Zagrebu (Emira Pezelj) te Zavodom za zavarivanje u Zagrebu (J. Barbić, M. Rastović).

Izrada kalupa i kopija:

- Za potrebe stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar izrađeno je 11 kopija keramičkih predmeta (posuda, žrtvenika, pršljenova) prema izvornicima iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu (M. Gregl). Od navedenog broja, patiniranje 8 kopija provela je Z. Tomljenović.

Izrada i patiniranje suvenira:

- Za potrebe Museum shopa izliveno je 62 egipatska suvenira (M. Gregl, Z. Tomljenović) te patinirano ukupno 1233 različitih suvenira (M. Gregl, Z. Tomljenović, S. Latinović, vježbenice A. Grbeša, E. Balić).

- Promijenjeni su inv. brojevi na 3 predmeta srednjovjekovne zbirke (S. Latinović)

- Redovito održavanje i nabava nove opreme

- U protekloj godini izvršeni su popravci triju pjeskarnika i mikromotora. Manje popravke na pjeskarnicima proveo je D. Doračić, dok su veći popravci obavljani u servisu.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- Pretpovijesni odjel: u računalnom programu M++ upisano je 55 novih inv. br. za predmete iz Zbirke predmeta mlađeg i starijeg željeznog doba (I. Drnić).
- Antički odjel: u muzejsku bazu podataka M++ uneseni ili dopunjeni podaci o 177 predmeta iz Antičke zbirke (I. Radman-Livaja, D. Kušan Špalj, D. Nemeth Ehrlich).
- Egipatski odjel: dovršeno je fotografiranje i upisivanje u programu svih 2268 predmeta Egipatske zbirke te je zbirka registrirana pod brojem 02-UP/ I.-999/1. Zavedena je u inventarnoj knjizi i u digitalnom obliku u programu M++: Inventar egipatske zbirke od inventarnog broja: E-1 do inventarnog broja E-1008 s ukupno 2246 predmeta.
- Srednjovjekovni odjel: u skladu s pravilima registracije muzejskih zbirki izvršeno je razdvajanje svih skupnih inventarnih brojeva (više od 200) pridruživanjem identifikacijskih oznaka razlikovnih i drukčijih za dijelove različitih predmeta (npr. 111-1, 111-2, itd.) od onih za dijelove istih predmeta (npr. 112/1, 112/2 itd.). (M. Bunčić).
- Numizmatički odjel: prenošenje podataka iz postojećih inventarskih knjiga u računalni program NUMIZ, odnosno računalno inventiranje 3486 primjeraka grčkog, rimskog republikanskog, carskog, srednjovjekovnog, novovjekovnog novca i medalja (T. Bilić, M. Nađ).

3.2. Katalog muzejskih predmeta

- Pretpovijesni odjel: u računalnom programu M++ radilo se na ažuriranju podataka i priključivanju predmetnih fotografija. Ukupno je izrađeno 1510 predmetnih kartica (A. Đukić, J. Balen u suradnji sa studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu). Ažurirana je i pripremljena za registraciju prema standardima MDC Zbirka predmeta mlađeg željeznog doba, ukupno 2137 predmeta (I. Drnić).
- Srednjovjekovni odjel: rad na dopuni i reviziji inventarnih podataka u datoteci M++. (M. Bunčić; Ž. Demo) i pridruživanju predmetnih fotografija u datoteci M++. (M. Bunčić)
- Numizmatički odjel: kataloška obrada 408 primjeraka rimskog republikanskog novca (T. Bilić); kataloška obrada 90 komada rimskog carskog novca iz ostave Niška Kamenica (A. Bertol.);

kataloška obrada rimskog carskog (23 primjeraka) i novovjekovnog novca (1 primjerak) novca iz jaružanja Kupe kod Siska (A.Bertol, M.Nađ); kataloška obrada 36 primjeraka rimskog carskog novca iz jaružanja Kupe kod Siska (T. Bilić).

3.3. Fototeka

- Pretpovijesni odjel: za muzejsku bazu podataka napravljeno je 5918 digitalnih fotografija (I. Drnić, A. Đukić).
- Tijekom arheološkog iskopavanja rimskog termalnog izvorišta i konzervatorsko-restauratorskih radova na zidovima i na žbukama na arheološkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama snimljeno je oko 2000 digitalnih fotografija.
- Tijekom Dana Andautonije u Ščitarjevu snimljeno je oko 200 digitalnih fotografija.
- Prilikom sanacije zidova i obrade materijala u Ščitarjevu snimljeno je 150 digitalnih fotografija.
- Srednjovjekovni odjel: odjelna fototeka dopunjena s 2030 fotografija srednjovjekovnih predmeta, približno 2900 terenskih fotografija te oko 350 fotografija predmeta starog muzejskog fonda (prstenje).
- Numizmatički odjel: digitalno snimanje rimskog republikanskog novca iz sustavne zbirke (2420 snimaka) (T. Bilić); digitalno snimanje medalja iz zbirke Kopač (2231 snimaka) i bizantskog novca (4270 snimaka). (T. Bilić, M. Nađ)
- Snimljeno je 32121 digitalnih fotografija za potrebe muzejskih odjela, izdavačku djelatnost Muzeja, vanjske suradnike te dokumentaciju izložbi i događanja u Muzeju. (I. Krajcar)
- Upisano je 155 jedinica u fond fototeke sekundarne dokumentacije. (I.Krajcar)
- Prikupljeno je 1400 fotografija vezanih za izložbenu djelatnost Arheološkog muzeja u Zagrebu te 1150 fotografije vezane za posebna događanja. Sve fotografije su u digitalnom obliku. (A. Solter)
- Izrađene su digitalne snimke starih stalnih postava – 183 komada. (S. Umljenović)

3.4. Dijateka

- Skenirano je 460 dijapozitiva za potrebe tiska i digitalnu pohranu u arhiv. (I.Krajcar)
- Skenirana je 61 fotografija za objavu i pohranu u arhiv. (I.Krajcar)

- Skeniran je 631 negativ na staklenoj ploči. (I.Krajcar)

3.5. Videoteka

. Snimljen je video film: *Arheološki i konzervatorsko-restauratorski radovi na forumu i izvorištu.*
(Josip Gobac)

- Snimljen je video film o tehnikama izrade rimskih zlatnih naušnica za potrebe izložbe. (Josip Gobac)

- U bazu podataka za sekundarnu dokumentaciju (modul S++ relacijske baze podataka M++) inventirano je 26 videozapisa sa zaključnom inventarnom oznakom v-127. Sva građa koja pristiže je digitalna. (A. Solter).

3.6. Hemeroteka

- Prikupljeno je 169 članka u 2012. koja se odnose na djelatnost Arheološkog muzeja u Zagrebu. Inventirani su i upisani u bazu Sekundarne dokumentacije sa zaključnim brojem h-1375. Svi članci koji su prikupljeni tijekom 2012. pohranjeni su u plastične uložnice, a svaka je uložnica dobila naljepnicu s oznakom muzeja, fonda i inventarnim brojem članka, te je svaki članak povezan s metapodacima u programu S++. Svi članci su dostupni u pdf verziji. (A. Solter, S. Umljenović)

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

- Izvršeno je 3D lasersko skeniranje svih faza radova na prostoru rimskog foruma i izvorišnog bazena za potrebe izrade dokumentacije rezultata arheoloških istraživanja 2012.g. u Varaždinskim Toplicama. ("Vektra" Varaždin)

- Tijekom istraživanja u Varaždinskim Toplicama nacrtano je 7 crteža - profili i presjeci. (D. Kušan Špalj)

- Izrađena je kartoteka posebnih nalaza s iskopavanja u Varaždinskim Toplicama 2012 g. (N. Perok)

- Tijekom istraživanja lokaliteta Drinovci – Greblje izrađeno je ukupno 100 terenskih crteža. (S. Latinović; vanjska suradnica J. Škrkulja)
- Izrada privremenog plana istraženih sondi lokaliteta Drinovci – Greblje. (A. Solter, M. Bunčić)
- Za potrebe muzejskih i drugih publikacija, zaštitnih arheoloških istraživanja, te muzejske izložbe, nacrtano je: J. Balen - 2 predmeta, I. Drnić - 49 predmeta, L. Bakarić - 1 rekonstrukcija, I. Radman Livaja - 2 predmeta, D. Kušan, D. Ehrlich-Nemeth - 2 crteža, I. Uranić - 8 crteža, Z. Gregl - 2 predmeta, Ž. Demo - 2 predmeta, T. Sekelj Ivančan - 10 predmeta. (M. Galić)
- Inventirano je i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano 502 crteža, zaključno s brojem DC-502. (M. Galić)
- 14 plakata povezano je s izložbama i posebnim događanjima. Plakati su inventirani i složeni u ladičare te zaštićeni beskiselinskim papirom. (A. Solter)
- Priprema plana lokaliteta Stara Vodenica u AutoCAD za objavu. (A. Solter)
- Izrada završnog plana zaštitnih iskopavanja Sisak – Pogorelec 2012. (A. Solter)
- Izrada završnog plana zaštitnih iskopavanja Viškovci – Gradina 2012. (A. Solter)
- Izrađene su digitalne snimke dokumentacijski crteža – 400 komada. (S. Umljenović)

3.8. Stručni arhiv

- Srednjovjekovni odjel: datoteka Opća bibliografija: 437 novoupisanih jedinica; stanje: 5190. (Ž. Demo)
- Digitalizirano je i ubačeno u digitalnu bazu 203 košuljice stručnog arhiva arheoloških lokaliteta i numizmatičkog arhiva. (A. Solter, S. Umljenović, ArhivPRO)
- U bazu podataka stručnog arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu do sada je ubačeno 1461 košuljica arhiva / 26.18 GB podataka u pdf formatu odnosno 5 TB u tiff formatu (od slova A do Ž + numizmatički arhiv). (A. Solter).
- Nastavak na upisivanju arhivske građe u bazu Hrvatskog državnog arhiva ARHiNET. Upisane su sve registraturne jedinice vezane za primarnu i sekundarnu muzejsku djelatnost. (A. Solter)
- Završena je revizija Arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu. (A. Solter, S. Umljenović)
- U arhiv je ubačeno 76 novih kutija i registratora. Završni broj arhiva je 221/6b. (A. Solter)
- Sva Arhivska građa premještena je u kutije koje odgovaraju arhivskim i muzeološkim standardima. (A. Solter)

3.9. Ostalo

- U tijeku je posljednja faza testiranja dokumentacijskog programa R++ i uklanjanje preostalih bugova. U svojoj punoj funkcionalnosti program će biti kompatibilan s već postojećim muzejskim dokumentacijskim programom M++.

- Izrada dokumentacije (formulari, grobni zapisnici) i fotodokumentacije za lokalitet Drinovci - Greblje (klasično i računalno). (M. Bunčić)

Ostali fondovi sekundarne dokumentacije:

- Fond izložbi - Dokumentirano je 12 izložbi koje su održane u izložbenim prostorima AMZ-a tijekom 2012. te su prikupljeni svi materijali vezani za te izložbe (plakat, pozivnica, deplijan, katalog...), kao i 9 izložbi Arheološkog muzeja u Zagrebu koje su održane izvan muzeja. (A. Solter)

- Fond fonoteke - Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 51 audiozapisa, zaključno s brojem fon-176. Sva građa koja pristiže digitalna je. (A. Solter)

- Fond posebnih događanja - Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 17 događanja koja su se održala 2012. godine. (A. Solter)

- Fond izdavačke djelatnosti - Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 141 publikacija Muzeja sa završnim brojem IZD-141. (S. Umljenović)

- Fond evidencije terenskih izvještaja - Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 64 terenska izvještaja Muzeja sa završnim brojem TER – 64/1977. (S. Umljenović)

- Fond pedagoške djelatnosti - U računalnu bazu sekundarne dokumentacije (S++) pedagoške djelatnosti uvršteni su svi edukativni projekti u 2012. godini. Završni broj PED – 247. (Z. Babić)

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

- Razmjena: 518 jed. knj. gr.;
- Darovanje: 246 jed. knj. gr.;
- Kupovina: 604 jed. knj. gr.;
- Ostalo: 61 jed. knj. gr.;
- Ukupno: 1429 jed. knj. gr.

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

- Inventirano, katalogizirano i obrađeno 3552 jedinica knj. gr.

4.3. Zaštita knjižnične građe

- U svrhu zaštite knjižnične građe u knjigovežnici je popravljeno i uvezano 26 jedinica knjižnične građe.

4.4. Služba i usluge za korisnike

- Osim stručnog osoblja Muzeja knjižnicu su koristili i vanjski korisnici.
- Čitača u čitaonici – 1924.
- Izdano jed. knj. građe u čitaonici – 5773.
- Posuđeno uz zadužnicu – 368.

4.5. Ostalo

- Tijekom godine poslano je 945 muzejskih publikacija (VAMZ, katalozi, monografije) u razmjenu.
- Nastavljena je katalogizacija i klasifikacija monografskih publikacija iz „Biblioteke dr. Zdenko Vinski i dr. Ksenija Vinski-Gasparini” kao i sustavno evidentiranje posebnih otisaka iz iste biblioteke.
- Katalogizirano je i klasificirano je 2100 jed. knj. gr. koje su zadužene kod kustosa AMZ (stari fond).

- Nastavljeno je nadopunjivanje i evidentiranje arhiva s muzejskim publikacijama tiskanim tijekom 2012. godine.
- Nastavljena je suradnja s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom (razmjena publikacija, obvezni primjerak...).
- Nastavljen je sustavan rad na pronalaženju i bilježenju knjižnične građe koja se vodi kao izgubljena (tj. nije pronađena na reviziji obavljenoj 2010. godine) pa je tijekom godine pronađeno 149 jedinica knj. građe.
- Međuknjižničnom posudbom posuđeno je 9 jedinica knjižnične građe arheološkim ustanovama u zemlji.
- Nastavljena je suradnja sa studentima volonterima koji su u više navrata pomagali u knjižnici Muzeja.
- Nastavljen je rad na nadogradnji programa za obradu knjižnične građe K++.
- Sudjelovanje u radu komisija za muzejske i galerijske knjižnice te visokoškolske i specijalne knjižnice.
- Prisustvovanje radionici o sustavu za podršku uređivanju časopisa - OJS Open Journal System, u organizaciji Knjižnice Filozofskog fakulteta, Zagreb.

5. STALNI POSTAV

5.1. Novi stalni postav

- Završeni su radovi u 5. prostoriji stalnog postava Antičke zbirke – u 5. prostoriji prikazan je svakodnevni život u rimsko doba. Dovršena je izrada izložbenih vitrina (stolarski radovi), izvedeni su novi zidni podžbukni elektro izvodi za napajanje izložbenih elemenata. Korištena je kombinacija klasičnih izložbenih elemenata i inscenacija prizora vezanih uz ambijent kuhinje i drugih prostora namijenjenih svakodnevnom životu. Napravljene su tematske legende, lektorirane i prevedene na engleski jezik. Također je napravljen idejni projekt s troškovnikom (izrada M. Beusan) za dovršenje stalnog postava na 2. katu muzeja (prostorije 6 do 11), u što je uključen dovršetak stalnog postava Antičke zbirke (teme: umjetnost, religija i kultovi, nekropole,

rano kršćanstvo) te stalni postav Srednjovjekovne zbirke (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich, I. Radman-Livaja, Z. Gregl).

- Ostalo: Izrada sinopsisa za dio stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar (prostorije br. 2, 3, 7, 8 i 9). (J. Balen, D. Balen-Letunić, pretpovijest, I. Radman-Livaja, antika, Ž. Demo, srednji vijek)

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

- Rad na obradi građe s lokaliteta Sisak - Pogorelac, posebni nalazi, litički i keramički materijal. (I. Drnić, A. Đukić)

- Rad na obradi građe s lokaliteta Lasinja. (A. Đukić, J. Balen u suradnji sa studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu)

- Rad na obradi građe s lokaliteta Barbarško, posebni nalazi, litički material. (I. Drnić, A. Đukić)

- Rad na obradi građe s lokaliteta Viškovci. (A. Đukić, J. Balen)

- Obrada građe s lokaliteta Kupinovo u svrhu pisanja monografije. (I. Drnić)

- Obrada građe s lokaliteta Dalj, Novi Jankovci, Novi Banovci, Srijemska Mitrovica, Surčin za potrebe pripremanja predavanja i pisanja znanstvenih radova. (I. Drnić)

- Rad na izložbi *Thesaurus Colapis fluminis - Blago rijeke Kupe Arheološka istraživanja Kupe kod Siska prije 1. svjetskog rata*. (J. Balen, I. Drnić, S. Mihelić).

- Rad na obradi građe s lokaliteta Surčin. (S. Mihelić)

- Rad na obradi građe iz kasnog brončanog doba za potrebe izložbe *Mlađa faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj*. (S. Mihelić)

- Obrada građe i pisanje rada za kustoski ispit s temom *Glačane kamene alatke s područja sjeverozapadne Hrvatske iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu*. (A. Đukić)

- Stručna obrada materijala i dokumentacije s istraživanja iz Ščitarjeva i Varaždinskih Toplica. (D. Kušan Špalj i D. Nemeth-Ehrlich)

- Pisanje stručnog rada *Nova saznanja nakon radioloških istraživanja mumija AMZ-a*, za Vjesnik AMZ-a. (I. Uranić)

- Rad na obradi staromađarskog srebrnog ukrasnog kompleta iz Surduka (AMZ S-4102/1-3); komparativna analiza srodne arheološke građe s područja Mađarske, Slovačke i Slovenije. (Ž. Demo)
- Rad na obradi ranosrednjovjekovnog štitastog prstena blučinskog tipa iz Arheološkog muzeja u Zagrebu (AMZ S-4103); komparativna analiza srodne arheološke građe s područja Austrije, Mađarske, Češke, Slovačke i Slovenije. (Ž. Demo)
- Evidentiranje, selekcioniranje i katalogiziranje novoregistrirane kasnocarske i ranobizantske numizmatičke građe kasnog V. i VI. st. (Ž. Demo)
- Obrada keramičkih projektila s nalazišta Jurjevac – Stara Vodenica. (M. Bunčić)
- Pripremni radovi za obradu srednjovjekovnog prstenja - fotografiranje i popisivanje podataka. (M. Bunčić)
- Pripremni radovi za izložbu *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini* - odabir predmeta, bibliografija te konzultacije sa stručnjacima iz Zavoda za ornitologiju pri HAZU. (M. Bunčić)
- Pripremni radovi za obradu srednjovjekovne građe s Vučedola. Uz sortiranje i prikupljanje građe i podataka, analiziran je uzorak niti kapuljače u laboratoriju Beta Analytic Inc., a dana je i na uvid mag.dr. Karini Grömer (Naturhistorisches Museum Wien), stručnjakinji za tekstil. (M. Bunčić)
- Stručna obrada rimskog republikanskog novca iz zbirke AMZ-a u svrhu objave kataloga cjelokupne zbirke republikanskog novca (408 primjeraka). (T. Bilić)
- Nastavak s pripremnim radovima na zagrebačkim svescima serije *Sylloge nummorum graecorum*. (T. Bilić)
- Rad na obradi ostave italskog i afričkog novca 3. i 2. st. pr. Kr. iz Mazina u svrhu objave članka u *Vjesniku arheološkog muzeja u Zagrebu*. (A. Bertol, K. Farac)
- Rad na obradi ostave rimskog srebrnog novca 3. st. iz Niške Kamenice. (A. Bertol, M. Nađ)
- Rad na stručno-znanstvenoj obradi rimskog republikanskog novca zbirke AMZ-a. (T. Bilić)
- Rad na kasnorepublikanskim ostavama u južnoj Panoniji u svrhu objave članka u *Vjesniku arheološkog muzeja u Zagrebu*. (T. Bilić)
- Rad na pripremi izložbe *Transparentna ljepota – staklo iz zbirki hrvatskih muzeja* (Z. Gregl, K. Farac)

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

- Determinirano je 50-tak različitih nalaza i kamenih spomenika iz Varaždinskih Toplica. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)
- Pregled i determiniranje kompletne građe Srednjovjekovnog odjela radi rada na reviziji i registraciji Srednjovjekovne zbirke.
- Determinacija novca iz Krapine - lokalitet Stari grad (Tatjana Tkalčec, IARH); determinacija novca iz Lepoglave (Tajana Pleše - HRZ); determinacija novca iz Iloka (Kristina Jelinčić, IARH); determinacija novca iz Štrbinaca (Branka Migotti, HAZU); determinacija novca iz sj. Dalmacije. (Mato Ilkić)
- Nastavak sa znanstvenom obradom numizmatičkog materijala s iskopavanja u episkopalnom kompleksu u Dubrovniku. (I. Mirnik)
- Nastavak s laboratorijskom, stručnom i znanstvenom obradom numizmatičkog materijala s iskopavanja J. Jeličić-Radonić u Remetinovu vrtu u Starome gradu na Hvaru. (T. Bilić, I. Mirnik)

6.3. Revizija građe

- Pretpovijesni odjel: napravljena je revizija građe s lokaliteta Jakovo Komadin (467 inventarnih brojeva), Lovas (111 inventarnih brojeva), Sarvaš (295 inventarnih brojeva), sjeverozapadna Hrvatska (479 inventarnih brojeva), Adaševci (15 inventarnih brojeva), Bošnjaci (24 inventarna broja), Javornik (27 inventarnih brojeva), Jarak (17 inventarnih brojeva), Jarčina (12 inventarnih brojeva), Miljana (17 inventarnih brojeva), Malička (46 inventarnih brojeva). Nastavljena je revizija građe s lokaliteta Vučedol, a radilo se i na reviziji ostava Bizovac, Bingula Divoš, Budinščina, Nijemci 1 i 2, Obrež, Gornja Vrba, te na građi s lokaliteta Bapska, Erdut, Goričan, Gravinjak, Kaptol, Lasinja, Martijanec, Novi Banovci, Sveti Petar Ludbreški i Šarengrad. (A. Đukić i J. Balen u suradnji sa studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu). Za registraciju je pripremljena Zbirka mlađeg željeznog doba (I. Drnić)
- Antički odjel: rad na registraciji Zbirke grčkih vaza, Ščitarjevo, Varaždinske Toplice. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)

- Revizija građe Srednjovjekovnog odjela i rad na registraciji srednjovjekovne građe. (M. Bunčić; Ž. Demo)

- Zbirka bizantskog novca pripremljena je za registraciju (2135 primjeraka). (T. Bilić)

- Tijekom 2012. godine izvršena je revizija kompletnog fundusa Numizmatičke zbirke. Zasad je ukupno revidirano 130592 inventarna broja, odnosno 261176 primjeraka novca. Istovremeno je utvrđeno da nedostaje 1930 primjeraka novca, odnosno inventarnih brojeva.

- Rezultati revizije numizmatičkog fundusa zaključno s 12. 12. 2012.:

A - Inventar grčkog novca	B – Inventar novca rimske republike	C – Inventar rinskog carskog novca	D – Inventar bizantskog novca	E – Inventar srednjovjek ovnog i novovjekov nog novca i medalja	G – Glavni inventar	Ukupno
12560 prim., 12560 inv.br.	2552 prim., 2552 inv.br	55169 prim., 55169 inv.br.	2255 prim., 2255 inv.br.	54262 prim., 54262 inv. br.	134378 prim., 2030 inv.br.	261176 prim., 130592 inv.br.
Nedostaje: 203 prim./inv. br.	Nedostaje: 372 prim./inv. br.	Nedostaje: 866 prim./inv. br.	Nedostaje: 23 prim./inv. br.	Nedostaje: 451 prim./inv. br.	Nedostaje: 22 prim./inv. br.	Nedostaje 1930 prim./inv. br.

- Revizijom stručnog arhiva 2012.g. ustanovljeno je da se arhiv sastoji od 152 kutije s arhivalijama, 53 registratora (1972.-2002.g.) s urudžbiranim spisima, 29 registratora o raznim temama, 37 kutija arhiva lokaliteta s 1056 košuljica (kasa 2) te 32 kutije arhivalija (kasa 1). Sve navedene kutije i registratori su pregledani i obrađeni te podijeljeni po godinama i temama. Odvojeni su osobni fondovi, izložbe, stalni postavi, lokaliteti. Kutijama je podijeljeno 90 novih brojeva. Započeto je izdvajanje novinskih članaka za hemeroteku, izlučeni su rukopisi i lekture VAMZ-a od broja VHAD XVI. 1935 do VAMZ XLIV. 2011. Noviji stručni izvještaji s arheoloških istraživanja su izdvojeni i upisani u S++. Ranije izdvojen numizmatički arhiv (405

košuljica) je ponovno spojen sa stručnim arhivom lokaliteta Muzeja. (A. Solter, A. Bartol, S. Umljenović)

6.4. Ekspertize

- Stručnjaci Pretpovijesnog odjela obavili su 7 ekspertiza: J. Balen - 2, I. Drnić - 1, S. Mihelić - 2, L. Bakarić - 2.
- Antički odjel: obavljeno je 24 usmenih ekspertiza: D. Nemeth-Ehrlich - 3, D. Kušan Špalj - 3, I. Radman-Livaja - 11, Z. Gregl - 7.
- Ekspertize zbirke predmeta u vlasništvu Sonje Lalić iz mjesta Strmac Pribički (dopis, ur. br. AMZ 1463/2012. od, 19. 07. 2012.) Arheološkom muzeju u Zagrebu ponuđena je na otkup zbirka koja se sastoji od 25 spomenika. Riječ je o spomenicima s Blikog istoka koji bi pripali Zbirci izvaneuropskih kultura (I. Uranić).
- Ekspertize novovjekovne kopče (1) te srednjovjekovnog prstenja iz privatnog vlasništva iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine (2). (M. Bunčić, Ž. Demo)
- Obavljene su pismene (elektroničkom i običnom poštom) i usmene ekspertize za 330 primjeraka novca i medalja (T. Bilić, M. Nađ)

6.5. Posudbe i davanje na uvid

- Kolegi D. Božiću iz Ljubljane dane su na uvid, za potrebe pisanja znanstvenog rada, tri fibule iz Novih Banovaca. (I. Drnić)
- Kolegi M. Dizdaru iz Instituta za Arheologiju dan je na uvid, za potrebe pisanja znanstvenog rada, umbo štita iz Srijemskih Karlovaca i dvije fibule iz Novih Banovaca. (I. Drnić)
- Kolegici A. Marić iz Zemaljskog Muzeja u Sarajevu dane su na uvid, za potrebe izrade seminarskog rada, fibule iz Bogdanovaca, Osijeka, Surčina, Kupinova i Srijemske Mitrovice. (I. Drnić).
- Posuđene su dvije kamen stele za izložbu *Idemo na pivo* Etnografskog muzeja (I. Uranić).
- Stavljanje na uvid radi stručne obrade dijela građe vremena seobe naroda iz Srijema (oružje i vojna oprema). (Jana Škrljuga, apsolvantica arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu). (M. Bunčić, Ž. Demo)

- Odabir i posudba ranosrednjovjekovne građe seobe naroda, ranog i razvijenog srednjeg vijeka za izložbu *Thesaurus Colapis fluminis - Blago rijeke Kupe Arheološka istraživanja Kupe kod Siska prije 1. svjetskog rata* (autori: Ivan Radman-Livaja i Vlatka Vukelić): fibule s podvijenom nogom (S-3090, 3091, 3092), okov konjske orme (S-1921), razvodnik (S-1993), lučna fibula (S-1993), pređice (S-1908, 1909), pojasni jezičac (S-1933), matrice za tiještenje okova konjske orme (S-1934, 1935), gornji dio dvodijelnog pojasnog okova (S-1940), kalup za izradbu nakita (S-1982), S-karičica (S-1974), oltarno raspelo (S-1992). (M. Bunčić, Ž. Demo)
- Fotografije ranosrednjovjekovnih sablji s ranosrednjovjekovnog groblja Brodski Drenovac - Plana, S-718 i S-746 (gr. 14 i 19); radi stručne obrade (Mato Ilkić, Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru). (Ž. Demo)
- Ulomaka crkvenog namještaja iz Kapitula kod Knina, KSS-802; stavljanje na uvid radi stručne obrade (Ivan Josipović, Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru). (Ž. Demo)
- Ranosrednjovjekovni metalni predmeti bjelobrdske kulture s nalazišta Vukovar - Lijeva Bara; stavljeni na uvid radi izradbe kopija za potrebe stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar (Zdravko Ladiš, akademski kipar i restaurator, Zagreb). (Ž. Demo)
- Fotografije i mjerni podaci bizantskih utega iz Solina, S-4095-6; radi stručne obrade (Bendeguz Tobias; Römisch-Germanisches Zentralinstitut, Mainz, Deutschland). (Ž. Demo)
- Ranosrednjovjekovni keramički predmeti bjelobrdske kulture s nalazišta Vukovar - Lijeva Bara S-2731-2, 2632, 3469; stavljanje na uvid radi izradbe kopija za potrebe stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar. (Ž. Demo)
- Ranosrednjovjekovni mačevi u Arheološkom muzeju u Zagrebu; Brodski Drenovac (S-811), Dabar (S-4049), Medvedička (S-3094), Podsused (S-1780); Prozor (S-3099); stavljanje na uvid radi stručne obrade za potrebe diplomskog rada (Fabijan Novak, student arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu).
- Osteološki materijal s ranosrednjovjekovnog nalazišta bjelobrdske kulture Bijelo Brdo - Ul. Venecija, kompletna građa; stavljanje na uvid radi znanstvene obrade (Željka Bedić, Odsjek za antropologiju, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti). (Ž. Demo)
- Predmeti vremena seobe naroda i ranog/razvijenog srednjeg vijeka; stavljanje na uvid radi izradbe kopija (Zdravko Ladiš, akademski kipar i restaurator, Zagreb). (M. Bunčić, Ž. Demo)
- J. Tullyju (Princeton University) dano na uvid 12 primjeraka novca s otoka Para za potrebe izrade monografije o novcu tog otoka. (T. Bilić)

- Dubrovačkim muzejima posuđeno 5 medalja za izložbu *Sv. Vlaho*. (T. Bilić)
- Sveučilištu u Zagrebu posuđeni kalupi za izradu aversa i reversa medalje osnutka Sveučilišta iz 1874. godine (otkovi nisu izvedeni).
- Snimljeno je 10 digitalnih snimaka iz radnog dosjea Ferde Goglia za objavu – Sagita Mirjam Sunara. (A. Solter)
- Dan na uvid dosje Sisak iz arhiva lokaliteta - Tatjana Lolić. (A. Solter)
- Data je na uvid dokumentacija o izložbenim vitrinama i namještaju Arheološkog muzeja u Zagrebu – Vanja Brdar Mustapić. (A. Solter)
- Data je na uvid dokumentacija o radu Hrvatskog narodnog muzeja u razdoblju od 1918 – 1941. – Dubravka Peić Čaldarević. (A. Solter)
- Dan na uvid dosje Sisak (1909., 1911-1913.) iz arhiva lokaliteta – Anja Bertol. (A. Solter)
- Dan je na uvid dosje o Nugentovoj zbirci – Ivan Mirnik. (A. Solter)
- 20 plakata Arheološkog muzeja u Zagrebu poklonjeno je Dolenjskom muzeju Novo Mesto.
- Muzeju antičkog stakla posuđeno je 11 predmeta od stakla za potrebe izložbe *Rimsko staklo Hrvatske – radionički reljefni žigovi*. Izložba otvorena od 14.9. do 20.1.2013. (Z. Gregl)

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

- Sudjelovanje na skupu „Early farmers (the view from Archaeology and Science)“ na Cardiff University, 14.-16.5.2012. s posterom *From the East or the South? Questioning the direction of the Sava-Drava interfluve Neolithisation*. (J. Balen zajedno s R. Šošić Klindžić)
- Sudjelovanje na godišnjem skupu Hrvatskog arheološkog društva održanom u Malom Lošnju u razdoblju od 1. do 4. listopada 2012. (J. Balen)
- Sudjelovanje na “19th Neolithic Seminar: Changing Paradigms: Interdisciplinary Studies of Eurasian Prehistory” u Ljubljani, 9.-10.11.2012. s predavanjem *Organic residue analysis from five Neolithic and Eneolithic sites from eastern Croatia*. (J. Balen zajedno s I. Miloglav)
- Sudjelovanje na okruglom stolu „The making of World Art along the Danube” u organizaciji European Danube Academy, Ulm, 12.-13.11.2012. s predavanjem *Late stone and copper age cultures along the Danube – Croatian perspective*. (J. Balen)

- Sudjelovanje na skupu “Boii and Taurisci” u Oberleis-Klementu, Austria, 22-23.06.2012. s predavanjem *Late La Tène cast fibulae of the Oberleiserberg type from south-east Pannonia*. (I. Drnić)
- Sudjelovanje na skupu “Weapon – Violence – Warfare“ u Rzeszówu, Poljska, 19-22.09. 2012. s predavanjem *Late La Tène spearheads from the territory of the Scordisci: typology, chronology, social and ritual contex*. (I. Drnić)
- Sudjelovanje na skupu OKRUGEO, Zagreb, 19.-20.04. 2012. s predavanjem *Keltska grafitirana keramika na prostoru Hrvatske*. (I. Drnić)
- Sudjelovanje na skupu “Laténisierung im Raum von den Südostalpen bis zum kroatisch-serbischen Donaugebiet - Fragen und Modelle im Spiegel neuer Forschungsergebnisse“, Kobarid, Slovenija, 2012. s predavanjem *The Early La Tène phase of the Kupinovo cemetery in Syrmia, Republic of Serbia*. (I. Drnić)
- Sudjelovanje na 18. godišnjem skupu Europske asocijacije arheologa u Helsinkiju, Finska, 29. 08.–1. 09. 2012; u sklopu sekcije “Creativity in the Bronze Age” s predavanjem *Cross-craft Interaction Between pot-making and Cordage*, sastavljenim u suradnji s Dr. Karinom Grömer (S. Mihelić)
- Sudjelovanje na skupu “XXII Limes congress”, Ruse, Bugarska, 06.-11.09.2012., s posterom *Roman Military Inscriptions from Siscia - an overview* (I. Radman-Livaja)
- Sudjelovanje na skupu „Weapon – Violence – Warfare“, Rzeszów, Poljska, 19.-22. 09. 2012., s predavanjem *Continuity of the late La Tene warrior elite in the early Roman period in southeastern Pannonia*. (I. Radman-Livaja)
- Sudjelovanje na IV. kongresu hrvatskih povjesničara, Zageb, 01.-05.10.2012., s predavanjem *Robovi i oslobođenici u epigrafičkoj baštini Siscije*. (I. Radman-Livaja)
- Sudjelovanje na znanstvenom skupu Hrvatska arheologija i Aachenski mir 812.-2012., Zadar 29.11.-1.12.2012. sa izlaganjem *Štitasti prsten od raskovanog lima iz Arheološkog muzeja u Zagrebu*. (Ž. Demo)
- Sudjelovanje na znanstvenom skupu Hrvatska arheologija i Aachenski mir 812.-2012., Zadar 29.11.-1.12.2012. (bez izlaganja, M. Bunčić).
- Sudjelovanje na znanstvenom skupu “Kultovi, mitovi i vjerovanja na području Zagore”, Unešić 14.12.2012. sa izlaganjem *Nekoliko misli i opažanja o pogrebnim običajima i sahranjivanju na groblju Drinovci - Greblje*. (Ž. Demo)

- Međunarodni znanstveni skup “The European Society for Astronomy in Culture 20th Annual Meeting”, Ljubljana, 24-29. 9. 2012. Izlaganje: *Solar Symbolism of Central European Horns of Consecration* (T. Bilić)
- Sudjelovanje u radu zajedničkih seminara studenata poslijediplomskog doktorskog studija antičke i ranokršćanske arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u svojstvu mentora. (T. Bilić)
- Sudjelovanje na VII. skupu muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem na temu „Partnerstvo“ od 14. do 16. studenog u Rijeci s prezentacijom postera *Arheološki muzej u Zagrebu i domovi za djecu i mlade* i izlaganjem *Odjelna suradnja unutar Arheološkog muzeja u Zagrebu*.
- Sudjelovanje na stručnom skupu “4. Susreti restauratora i preparatora HMD-a”, Pula, 10.-11. svibanj (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić, D. Doračić). Prezentirani plakati: Z. Znidarčić: *Restauracija i rekonstrukcija antičke posude iz Bakra*, S. Latinović: *Korozija olova na primjeru rimskih tesserae*, D. Doračić, A. Grbeša, E. Balić: *Konzervatorsko-restauratorska obrada ostave srebrnog novca iz Novih Banovaca*.
- Sudjelovanje na 2. skupu OkruGeo u organizaciji Hrvatskog geološkog instituta s plakatom *Restoration and investigation process of the late Celtic Helmet*. (D. Doračić).
- Poster izlaganje na 2. međunarodnom simpoziju o prirodnim katranima i smolama na bazi drva, Biskupin, 11.-13. listopada (D. Doračić). Izrada i prezentacija postera provedeni su u suradnji s berlinskim Rathgen istraživačkim laboratorijem (R. R. Pausewein, E. Gómez-Sánchez, S. Simon) te Odsjekom za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (H. Potrelica). Naziv plakata je *Birch tar glue on the ceramic vessels from the early iron age necropolis near Kaptol, Croatia*. D. Doračić je bio voditelj i moderator konzervatorsko-restauratorske radionice 16. Seminara Arhivi, Knjižnice, Muzeji, Poreč, 28-30 studeni. Tema radionice bila je *Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije AKM građe* i sastojala se od 5 predavanja iz različitih segmenata konzervatorsko-restauratorske djelatnosti uključujući arheološku, etnografsku, tehničku, arhivsku, knjižničnu i umjetničku baštinu.
- Sudjelovanje na Prvom nacionalnom kongresu konzervatora-restauratora, Split, 7–8. prosinca. (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić).

- Sudjelovanje na Stručnom skupu „Najstariji muzeji Hrvatske“, Zadar, 21. rujna; povodom 180. godišnjice osnutka Narodnog muzeja Zadar, s osvrtom na povijest, sadašnjost i budućnost AMZ-a (J. Balen, A. Solter), izlaganje popraćeno prezentacijom. (V. Herak)

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Babić, Z. *ICOM – CECA godišnja konferencija: Stara pitanja, novi odgovori: kriterij kvalitete za muzejsku edukaciju* // Obavijesti HAD-a XLIII, Zagreb, 2012, 15 – 16

- Babić, Z. kat. jed. 104 - 108, 111, 112 – 117 // u *Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe*. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Balen, J., Drnić, I. *Veliki Tabor – pretpovijesni nalazi* // Tajanstvena gotika, Veliki Tabor i kapela sv. Ivana, Katalog izložbe, Muzeji Hrvatskog zagorja, Dvor Veliki Tabor, Desinić, 2012, str. 153.

- Balen, J. Drnić, I., Mihelić, S. *Pretpovijest*, kat. jed. 1-23 // u *Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe*. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Bakarić, Lidija; Mihelić, Sanjin. *Nacionalni park Plitvička jezera* // Hrvatski arheološki godišnjak, VIII, 2011, ed. Ministarstva kulture, u tisku.

- Bakarić L. *Jantar i koralji*, katalog izložbe, Zagreb 2012.

- Bertol, T. Bilić, M. Nađ. *Numizmatika*. // u: *Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe*, Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.). Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Bertol, A., Nađ, M. kat. jedinice 1-4, 6-18, 20-26 // u *Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe*. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Bilić, T. kat. jedinice 5 i 19 // u *Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe*, Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.). Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Bilić, T. *Rimskodobno nalazište na Treštanovačkoj Gradini - The Roman-period site on the Treštanovci hillfort* // u Margetić, D. Skupni nalaz kasnorimskog novca iz Treštanovaca. Hoard

of Late Roman bronzes from Treštanovci. Katalozi i monografije AMZ-a 10. Zagreb, 2012: 9-17.

- Bilić, T. *Smjer vjetra – jedan od problema u antičkoj plovidbi Jadranom – Wind direction as one of the problems in navigation on the Adriatic in Greek and Roman period* // Pomorstvo 26.1/2012: 81-93 (prethodno priopćenje).

- Bunčić, Maja. *Srednji vijek* - Katalog, br. 1-3, 6, 13 // u Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Demo, Željko. *Srednji vijek* // u Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Demo, Željko. *Srednji vijek* - Katalog, br. 4-5, 7-12, 14-15 // u Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Doračić, D. *Treći susreti Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva.* // Vijesti muzealaca i konzervatora, 1-4, 2011. (u tisku)

- Doračić, D. *Konzervatorsko-restauratorska radionica: Kurativna zaštita, aktivna stabilizacija ili interventni zahvat?* // Arhivi, knjižnice, muzeji 15: Zbornik radova, HKD, Zagreb, 2012. str. 395-401

- Galić, M. kat. jed. 22-23, 56-59, 64, 70-75, 91, 101-102 // u Thesaurus Colapis Fluminis – Blago rijeke Kupe. Katalog izložbe, Vukelić, V., Radman Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2012 (CD-ROM).

- Kušan Špalj, D., Nemeth-Ehrlich, D. *Aquae Iasae – Varaždinske Toplice - arheološka istraživanja rimskog izvorišnog bazena i okolnog prostora* // Izdanja HAD-a, sv. 28 (2012), str.107-129

- Mihelić, S. *Stari grad Novigrad na Dobri – Stari grad* // Hrvatski arheološki godišnjak, VIII, 2011, ed. Ministarstva kulture, u tisku.

- Mihelić, S. *Končalovići - Gradina* // Hrvatski arheološki godišnjak, VIII, 2011, ed. Ministarstva kulture, u tisku.

- Mihelić, S. *Lič - Gradina* // Hrvatski arheološki godišnjak, VIII, 2011, ed. Ministarstva kulture, u tisku.

- Mihelić, S. *Lovas – Kalvarija - Orlinac-Staro groblje* // Hrvatski arheološki godišnjak, VIII, 2011, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Mirnik, I., Bilić, T., Nađ, M. *Stjepan Divković – retrospektiva: medalje i novac*, Katalog izložbe, Zagreb, 2012.
- Nemeth-Ehrlich, D., Kušan Špalj, D. *The results of the latest excavations at the Roman forum in Aquae Iasae – Varaždinske Toplice* // Acta of the 4th International Colloquium, The Autonomous Towns of Noricum and Pannonia, Koper 2011, str. 211-232
- Radman-Livaja, I. *Vinkovačka ostava srebrnog posuđa u širem povijesnom i arheološkom kontekstu* // Vijenac, br. 473, 19. travnja 2012.
- Uranić, I. *Pivo u faraonskom Egiptu* // u Idemo na pivo, Katalog izložbe, Etnografski muzej u Zagrebu, 2012., str. 29-33.

6.8. Stručno usavršavanje

- Prisutnost brojnim predavanjima, arheološkim izložbama, promocijama knjiga i časopisa (svi djelatnici Muzeja).
- Studijsko putovanje u Berlin u organizaciji Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. (J. Balen)
- “Digital technologies in cultural landscape research 2012” – Filozofski Fakultet u Zagrebu, 31. 01. – 12. 02. 2012. (I. Drnić, A. Solter)
- Stručno osposobljavanje za rad u bazi podataka M++. (M. Nađ)
- Stručno putovanje u Penn State sveučilištu u SAD-u te rad s kolegama na izradi GIS podloge za Šibensko-kninsku županiju. (A.Solter)
- Sudjelovanje na radionici *Muzejske publikacije za djecu i mlade* u sklopu programa „Kako objaviti dobru muzejsku knjigu?“, Zagreb, Muzejski dokumentacijski centar. (Z. Babić)
- Sudjelovanje na predavanju Nicole Bell na temu *Evaluation: Find out what visitors think; Improve what we do*, Zagreb, Etnografski muzej. (Z. Babić)
- Sudjelovanje na radionici *Obrada sekundarne dokumentacije*, Zagreb, Muzejski dokumentacijski centar. (Z. Babić)

- Tijekom 2012. godine preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a na osnovi Uvjeta i načinima za korištenje sredstava za provođenje mjera za poticanje zapošljavanja putem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, čiju primjenu je Vlada Republike Hrvatske odlukom na sjednici održanoj 15. studenoga 2012. produžila do 01. srpnja 2013., te javnog poziva za podnošenje zahtjeva za korištenje sredstava za poticanje zapošljavanja u 2012. godini, objavljen je natječaj. Na taj način Arheološki muzej u Zagrebu primio je na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa četiri pripravnika (polaznika) i to osposobljavanje za rad na poslove kustosa: Sunčica Nagradić Habus (1. kolovoza 2012. do 31. srpnja 2013.), Sanja Umljenović (15. svibnja 2012. do 14. svibnja 2013.), Ana Đukić (10. travnja 2012. do 9. travnja 2013.), a na poslovima dipl. knjižničara Jelena Bolkovac (15. svibnja 2012. do 14. svibnja 2013.). Navedeni polaznici stručnog osposobljavanja za rad, osposobljavaju se za samostalni rad pod mentorstvom djelatnika Muzeja: R. Heide, Z. Gregl, I. Radman-Livaja, D. Kušan-Špalj. Također je Muzej snosio troškove kustoskog ispita za Anju Berol i Karmen Farac koje su radile na poslovima kustosa tijekom 2011. godine.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Predsjednik stručnog povjerenstva za ocjenu doktorskog rada mr. sc. Ane Azinović Bebek (Hrvatski restauratorski zavod, Služba za arheološku baštinu, Zagreb) i znan. novakinje Ane Pavlović (Odsjek za arheologiju, Filozfski fakultet u Zagrebu). (Ž. Demo)
- Predsjednik stručnog povjerenstva za obranu doktorskog rada mr. sc. Ane Azinović Bebek (Hrvatski restauratorski zavod, Služba za arheološku baštinu, Zagreb) i član stručnog povjerenstva za obranu doktorskog rada mr. sc. Tomislava Šeparovića (Muzej hrvatskiha arheoloških spomenika). (Ž. Demo)
- Predsjednik stručnog povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u znanstveno zvanje (1) i član stručnog povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u znanstveno zvanje (1). (Ž. Demo)
- Član stručnog povjerenstva za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višeg kustosa i muzejskog savjetnika. (Ž. Demo)

- Mentorstvo doktorske disertacije mr. sc. Mirsada Sijarića (Zemaljski muzej, Sarajevo, BiH) i doktorske disertacije kustosice Maje Bunčić (Srednjovjekovni odjel, Arheološki muzej u Zagrebu); ko-mentorstvo doktorske disertacije znan. novakinje Ane Pavlović (Odsjeku za arheologiju Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i doktorske disertacije dipl. arheologa Miroslava Nađa (Numizmatički odjel, Arheološki muzej u Zagrebu). (Ž. Demo)
- Sudjelovanje u svojstvu ko-mentora u radu zajedničkih seminara poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (3). (Ž. Demo)
- Konzultacije vezane uz doktorski rad znan. novakinje Ane Pavlović (Odsjeku za arheologiju Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), kustosice Anite Rapan-Papeše (Gradski muzej Vinkovci) te Vinite Ramljak i Borisa Magdića (polaznici doktorskog studija na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu). (Ž. Demo)
- Stručne konzultacije s područja srednjovjekovne i ranonovovjekovne arheologije s kolegama iz Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika (M. Petrinec, T. Šeparović, M. Zekan), Arheološkog muzeja - Zadar (M. Jurić, S. Gluščević), Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru (A. Uglečić, T. Fabijanić), Muzeja Prigorja Sesveta (V. Sokol), Instituta za arheologiju (T. Sekelj-Ivančan, T. Tkalčec, Z. Marković), Arheološkog muzeja Slavonije (Z. Bojčić), Arheološkog muzeja Istre (Ž. Ujčić), Služba za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda (A. Azinović Bebek, M. Braun, T. Pleše), Antropološki centar HAZU (M. Šlaus, M. Novak, Ž. Bedić), Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (M. Miličević Bradač, M. Sanader, T. Težak Gregl, A. Durman, K. Filipec), B. Mašić (Muzej grada Zagreba), J. Jeličić-Radonić (Odsjek za povjest umjetnosti, Filozofski fakultet u Splitu); P. Popović (Arheološki institut, Beograd), P. Kos i T. Knific (Narodni muzej Slovenije), M. Guštin (Inštitut za dediščino Sredozemlja, Koper), D. Božić (Inštitut za arheologiju-ZRC SAZU, Ljubljana), B. Križ (Dolenjski muzej, Novo Mesto). (Ž. Demo)
- Pomoć Konzervatorskom odjelu u Rijeci (Dolores Oštrić) u svezi s Mijatom Sabljaram i zbirkom antičkih kipova i grčkih posuda Lavalala Nugenta na Trsatu. (I. Mirnik)
- Mentorstvo na doktorskome studiju arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu A. Bertol. (T. Bilić).
- Stručna pomoć kolegama pri radu na totalnoj stanici i obradi podataka u AutoCAD-u. (A. Solter)

- Poduka i stručna pomoć mlađim kolegama arheolozima u crtanju arheološkog materijala. (M. Galić)

- Redovite konzultacije i stručna pomoć u izradi seminarskih radova studentima Sveučilišta u Zadru, Odjela za informatologiju i komunikologiju, preddiplomskog studija Kultura i turizam i Odsjeka za informacijske znanosti, Katedre za muzeologiju i upravljanje baštinom, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. (S. Mijač Božek)

- Stručni djelatnici u okviru matičnosti u više su navrata pružali stručnu pomoć raznim muzejima. Poslove matičara 1. razine za arheološke muzeje obavlja J. Balen.

U okviru matične djelatnosti tijekom 2012. godine nastavljen je nadzor te pomoć pri preventivnoj zaštiti arheološke građe u nekoliko muzejskih institucija. Tako je u Galeriji grada Krapine izvršeno mjerenje mikroklimatskih uvjeta u izložbenom podrumskom prostoru, a u Muzeju Međimurja u Čakovcu proveden je stručni nadzor načina obrade te opremljenosti u restauratorskoj radionici te mikroklimatskih uvjeta u izložbenim prostorima i čuvaonicama. Također je pružena pomoć manjim muzejima bez restauratorske radionice (Gradskom muzeju Vukovar i Muzeju Moslavine u Kutini) pri restauriranju i aktivnoj stabilizaciji ugrožene arheološke građe te je preuzeto 68 različitih predmeta izrađenih od keramike i metala od čega je do kraja godine dovršeno ukupno 39 predmeta. Isto tako, kao središnja ustanova na području konzerviranja i restauriranja arheoloških metalnih predmeta, Muzej je u više navrata pružao stručnu pomoć raznim institucijama: Arheološki muzej Zadar, Muzej Slavonije Osijek, Muzej Brodskog Posavlja, Hrvatski restauratorski zavod, Muzej za umjetnost i obrt i dr. (D. Doračić).

- Član povjerenstva za ocjenu doktorskog rada Marije Mihaljević. (J. Balen)

- J. Balen članica je Hrvatskog muzejskog vijeća.

- D. Doračić je mentorica za izradu pismenog rada i ispitivač dijela stručnog ispita koji se odnosi na suvremene metode konzervatorsko-restauratorske zaštite muzejske građe za muzejsko zvanje restaurator metala, keramike i stakla te preparator metala te član Stručnog povjerenstva Hrvatskog muzejskog vijeća za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višega muzejskoga pedagoga, muzejskoga pedagoga savjetnika, višega dokumentarista, dokumentarista savjetnika, višega informatičara, informatičara savjetnika, višega restauratora, restauratora savjetnika, višega preparatora, višega muzejskoga tehničara i višega fotografa.

- D. Doračić imenovan je prvo članom komisije za utvrđivanje stanja i daljnjeg tijeka postupka konzerviranja i restauriranja ostave srebrnog posuda iz Vinkovaca, a zatim i voditeljem projekta konzervatorsko-restauratorske i analitičke obrade ostave.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

- Recenzija radova za Godišnjak Gradskog muzeja u Sisku i Priloge Instituta za arheologiju u Zagrebu. (I. Radman-Livaja)

- Recenzija izložbenog kataloga *Zaštitna arheološka istraživanja Gradskog muzeja Sisak 2000.-2010.* (I. Radman-Livaja)

- Urednički rad na zborniku konferencije *Istraživanje povijesti i kulture starog istoka i Egipta na prostoru Jugoistočne Europe.* (I. Uranić)

- Član međunarodnog uredništva znanstvenog časopisa *Situla*, glasila Narodnog muzeja Slovenije, Ljubljana. (Ž. Demo)

- Članovi uredništva muzejskog časopisa *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu.* (Ž. Demo, I. Radman-Livaja, Z. Gregl, J. Balen, T. Bilić)

- Recenzija knjige *Beketinci / Bentež – Naselje iz eneolitika, ranog i kasnog srednjeg vijeka*, autori: Kornelija Minichreiter & Zorko Marković. (Ž. Demo)

- Recenzija članka za časopis *Starohrvatska prosvjeta* 39 i *Godišnjak Gradskog muzeja Sisak.* (Ž. Demo)

- Recenzija sinopsisa Stalnog postava Arheološkog muzeja Istre u Puli. (J. Balen)

- Glavni urednik sveska 45/2012 3. serije *Vjesnika Arheološkog muzeja u Zagrebu.* (T. Bilić)

- Uredništvo knjige Margetić, D. 2012: *Skupni nalaz kasnorimskog novca iz Treštanovaca. Hoard of Late Roman bronzes from Treštanovci.* Katalozi i monografije AMZ-a 10. Zagreb, 2012. (T. Bilić)

- Uredništvo knjige Mirnik, I., Bilić, T., Nađ, M. *Stjepan Divković – retrospektiva: medalje i novac.* Zagreb, 2012. (T. Bilić)

- Recenzija rukopisa članaka za časopis *Diadora* 26. (J. Balen, T. Bilić, I. Mirnik)

- Recenzije stručnih tekstova za časopis *Portal – Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda* (D. Doračić)

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

- Pojedini djelatnici Muzeja članovi su Hrvatskog arheološkog društva (A. Solter, M. Bučić, I. Drnić, L. Bakarić, I. Radman-Livaja, J. Balen aktualna je tajnica Društva, a S. Mihelić član Središnjeg odbora).

- Pojedini djelatnici Muzeja članovi su Hrvatskog muzejskog društva (L. Bakarić, J. Balen, S. Mihelić, Z. Babić je član Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju HMD-a, D. Doračić je bio član radne skupine Hrvatskog muzejskog društva koja je izradila nacrt prijedloga novog Pravilnika o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u muzejskoj struci, a ujedno je i član Izvršnog odbora te predsjednik Sekcije restauratora i preparatora HMD-a, S. Latinović je izabrana za tajnicu Hrvatskog muzejskog društva).

- J. Balen, I. Drnić i S. Mihelić članovi su Europske asocijacije arheologa (European Association of Archaeologists).

- Članstvo u europskoj arheološkoj udruzi "Instrumentum". (I. Radman-Livaja)

- Članstvo u "International Association of Egyptologists", i Hrvatskom muzejskom društvu. (I. Uranić)

6.12. Informatički poslovi muzeja

- Koordinacija unosa podataka u muzejsku bazu M++. (J. Balen)

- Koordinacija unosa podataka u muzejsku bazu S++. (A. Solter)

- Koordinacija informatičkih poslova u Muzeju. (A. Solter)

- Koordinacija unosa podataka u Arhinet. (A. Solter)

- Tijekom godine održavane su web stranice Arheološkog parka Andautonija (www.andautonia.com). (D. Kušan-Špalj, D. Nemeth-Ehrlich)

- Redovito ažuriranje podatka na muzejskoj internet stranici www.amz.hr. (S. Mijač Božek)

- Suradnja s Numizmatičkim kabinetom Narodnog muzeja u Ljubljani te usavršavanje i servisiranje računalnog programa NUMIZ za obradu numizmatičke građe. Otkupljena je nova verzija programa NUMIZ (© Numizmatički kabinet Narodnoga muzeja u Ljubljani), a u tijeku je prilagođavanje programa potrebama Numizmatičke zbirke AMZ-a u suradnji s tvrtkom Logon d.o.o.

- Prijevodi na engleski jezik korišteni na internetskoj stranici AMZ-a. (T. Bilić)
- Održavanje i ažuriranje baze podataka VAMZ-a na internetskom portalu Hrčak. (T. Bilić, A. Solter).
- Ažuriranje internetskog portala Pedagogškog odjela „Arhimir“. (Z. Babić)
- Ažuriranje Facebook stranice Arheološkog muzeja u Zagrebu. (J. Balen, Z. Babić)
- 3D skeniranje izabranih predmeta A kategorije fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu te kamenih spomenika izloženih u Lapidariju Muzeja. (A. Solter)
- Digitalizirano 3132 stranica stručnog arhiva arheoloških lokaliteta i numizmatičkog arhiva. (A. Solter i ArhivPRO)
- Završena je baza podataka stručnog arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu. Do sada je u bazu ubačeno 1461 košuljica arhiva / 26.18 GB podataka u pdf formatu odnosno 5 TB u tiff format (od slova A do Ž + numizmatički arhiv). ArhivX_RDL je platforma za izgradnju digitalnog repozitorija za pohranu, pretraživanje i pregled građe preko interneta. Cilj uvođenja sustava je izgradnja institucionalnog repozitorija u koji će registrirani korisnici pohranjivati digitalne dokumente koji će nakon toga biti na raspolaganju za pretraživanje unutar lokalne mreže institucije. Sustav ne postavlja ograničenja prema vrsti ili formatu dokumenata koji se pohranjuju u repozitorij, a usklađen je s međunarodnim standardom OAI koji olakšava diseminaciju sadržaja repozitorija). (A. Solter i ArhivPRO)
- Revizija informatičke opreme. (A. Solter)

6.13. Ostalo

- Projekt: Ispitivanje javnog mijenja posjetitelja/korisnika o Muzeju i muzejskim uslugama i aktivnostima putem Opiniometra, a u svrhu poboljšanja, proširenja i osuvremenjivanja usluga (komunikacija s javnošću – povratne informacije). (S. Mijač Božek)
- Terenska arheološka istraživanja:
 - Istraživanja na lokalitetu Sisak – Pogorelac, u kojima je otvorena sonda veličine 3 x 4 m², izvršena su u 8. mjesecu (I. Drnić - voditelj, A. Solter – zamjenik voditelja, A. Đukić). Također u razdoblju 13. – 15. 11. izvršena su geofizička istraživanja u suradnji s Austrijskim institutom za arheologiju, u kojima je snimljena površina od 3,5 ha.

- Lokalitet Cugovec – Barbarsko, veličine 15600 m², istraživan je u razdoblju od 15. 10. – 26. 11. (I. Drnić - voditelj, A. Solter – zamjenik voditelja, A. Đukić).
- Istraživanja u sklopu projekta Plitvice – sondažna istraživanja lokaliteta Široka luka – crkva Sv. Marka, Brdo, Vrelina, Gazdina špilja, Daića pećina, Mračna pećina. (L. Bakarić, S. Mihelić)
- Istraživanja na lokalitetu Končalovići - Gradina; 15.10.-3.11. 2012. (S. Mihelić)
- Istraživanja na lokalitetu Novigrad na Dobri; 26.6.-4.8. 2012. (S. Mihelić)
- Istraživanja na lokalitetu Viškovci - Gradina, otvorene su dvije sonde veličine 4 x 4 m². Istraživanja su trajala od 10.9.2012. do 22.9.2012. (J. Balen - voditelj, A. Solter - zamjenik voditelja, A. Đukić, I. Drnić)
- Istraživanja na lokalitetu Lasinja – Talijanovo brdo, trajala su od 15.10. do 31.10. 2012. Na lokalitetu su otvorene dvije sonde – jedna dimenzija 6 x 6 m, a druga manja, 2 x 1. (J. Balen - voditelj, A. Solter – zamjenik voditelja, M. Galić)
- Ščitarjevo - od 9 do 15 11. 2012. izvršeno je arheološko istraživanje rimskih komunikacija južno od Ščitarjeva na prostoru sela Črnkovca na četiri lokacije.(D. Nemeth, Sunčica Nagradić-Habus), dok su tijekom studenog provedena geofizička istraživanja na prostoru Gradišća, u suradnji s Österreichisches Archäologisches Institut, Beč, Austrija.
- Varaždinske Toplice - zaštitna arheološka istraživanja vršena su od 18. 9. do 15. 12. na prostoru rimskog foruma i izvorišnog bazena. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan-Špalj, N. Perok, S.Nagradić-Habus)
- Žumberak – zaštita na lokalitetu provedena je od 22. do 31.10. (M. Gregl, Z. Gregl)
- Rekognosciranje terena Crikvenjak kod Zdenčine po obavijesti Juraja Josipa iz Zagreba radi uvida u postojanja eventualnog srednjovjekovnog arheološkog nalazišta. (Ž. Demo)
- Terensko istraživanje ranonovovjekovnog groblja na položaju Greblje u Drinovcima suradnja Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika i Arheološkog muzeja u Zagrebu. Istraživanjima su rukovodili Mate Zekan u svojstvu voditelja (MHAS) i Željko Demo u svojstvu zamjenika voditelja (AMZ) te kustosica Maja Bunčić u svojstvu suradnika (AMZ) i grupa mlađih kolega arheologa, antropologa, restauratora, studenata i tehničkog osoblja iz Zagreba i Ivanić Grada. Iskopavanja su započela 3. rujna i trajala trideset radnih dana te bila okončana 5. listopada 2012. godine. Predmetom arheoloških

istraživanja imalo je biti groblje za koje se na početku radova pretpostavljalo da pripada srednjovjekovnom razdoblju. Tijekom istraživanja otvorene su dvije sonde ukupne površine od oko 155,5m². U dvjema istraženim sondama ustanovljeno je postojanje 25 grobova od kojih su arheološki obrađena i sustavno istražena 22 groba dok su tri groba ostala neistražene jer su najvećim dijelom izlazila iz okvira istraživane površine groblja. U istraženim grobovima zatečeno je malo arheoloških nalaza - dugme - privjesci, ukosnice, željezne igle, prsten, polovine srebrnih novaca i nešto druge arheološke građe - ali su se oni unatoč malobrojnosti nalaza istakli specifičnošću svoje grobne arhitekture koja se dosada, koliko je meni poznato, malo kada mogla pratiti u svim njenim pojedinostima te nekim drugim osobitostima grobnog ritusa kojima će ovom prigodom biti posvećena osobita pažnja. Nalazi novca pomogli su da se istraženi dio groblja kronološki determinira i veže u drugu polovinu 16. stoljeća. (Ž. Demo, M. Bunčić, S. Latinović. A. Solter, I. Troha)

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

- Stručna suradnja na projektima “Sirovine i tehnologija prapovijesnih kultura u Hrvatskoj” (nositelj projekta je dr. T. Težak-Gregl sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta) i “Vučedolska kultura” (nositelj projekta je dr. A. Durman sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta). (J. Balen)
- Istraživač-suradnik na znanstvenom projektu Arheološkog odjela HAZU, “Romanizacija i kristijanizacija Panonije” (voditelj projekta dr. sc. Branka Migotti) i na znanstvenom projektu Instituta za arheologiju “Razvoj i mobilnost protopovijesnih zajednica na tlu kontinentalne Hrvatske” (voditelj projekta dr. sc. M. Dizdar). (I. Radman-Livaja).
- Suradnik na projektu - Projekt MZOS-a: “Srednjovjekovno naseljavanje sjeverne Hrvatske u svjetlu arheoloških izvora”, voditeljica T. Sekelj-Ivančan, Institut za arheologiju. (Ž. Demo)
- Rad na proučavanju, obradi, tumačenju i prezentaciji hrvatske srednjovjekovne materijalne kulture 6.-16. stoljeća. (Ž. Demo)

- Rad na tipologizaciji kasnocarskog, istočnogotskog i ranobizantskog novca 5. i 6. stoljeća. (Ž. Demo)
- Suradnik na projektu – “Srednjovjekovne zemljane utvrde sjeverne Hrvatske”, voditeljica T. Tkalčec, Instituta za arheologiju (projekt u postupku ponovljene prijave). (Ž. Demo)
- Znanstveno-istraživački projekt: “Numizmatička topografija Hrvatske (FMRH/ SFMA)” (293-0000000-0853) uz potporu Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske. (nositelji projekta I. Mirnik i T. Bilić)
- Projekt Korpus barbarsko-keltskog novca u Hrvatskoj, nastavak s radom. (u suradnji s dr. Peterom Kosom, Narodni muzej u Ljubljani)

7.2. Publicirani radovi

- Bilić, T. *Apollo, Helios, and the Solstices in the Athenian, Delphian, and Delian Calendars* // *Numen* 59/2012, 509-532.
- Bilić, T. *Coin Circulation 3rd Century BC – AD 193* // u *The Archaeology of Roman Southern Pannonia*, Migotti, B. (ed.), BAR IS 2393. Oxford, 2012, 359-388.
- Bunčić, M. *O upotrebi pračke u srednjovjekovnoj Slavoniji u povodu brojnih nalaza keramičkih projektila na položaju Stara Vodenica kod Jurjevca Punitovačkog* // *Starohrvatska prosvjeta*, sv. 39, Split, 2012, 193-220.
- Chapman, J., Gaydarska, B., Balen, J. *Spondylus ornaments in the mortuary zone at neolithic Vukovar on the middle Danube* // *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 45, 2012, str. 191-210.
- Drnić, I. *Kasnolatenske lijevane fibule s prostora jugoistočne Panonije (Late La Tène cast fibulae from the south-east Pannonia)* // *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 45, 2012. (u tisku)
- Drnić, I. *Nova istraživanja Mala/Nove pećine kod Sutine (New exploration of the Mala/Nova pećina cave near Sutina)* // *Zbornik 1. hrvatskog speleološkog kongresa u Poreču 2010.* (u tisku).
- Drnić, I. *Contacts between the Boii and the Scordisci: the case of the Oberleiserberg type fibulae* // u: M. Karwowski (ur.): *Boii and Taurisci. Proceedings of the conference Boii and Taurisci. Oberleis-Klement 2012.* (u tisku).
- Horváth, T., Balen, J. *The cultural attribution and dating of the cult vessel from Szelevény – Vadas* // *Opuscula Archaeologica* 36, Zagreb, 2012, str. 7-25.

- Mödlinger, M., Drnić, I. Piccardo, P. *Alloying Elements as Chronotechnological Marker for Second and First Century BC Fibulae from Ancient Pannonia* // Journal of Materials 64/11, 2012, str. 1343-1349.
- Nađ, M. *Coin circulation AD 193-423* // u The archaeology of Roman Southern Pannonia: the state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia, B.Migotti (ed). BAR IS 2393. Oxford, 2012.
- Radman-Livaja, I., Galić, M., Perinić, Lj. *Istraživanje arheološkog lokaliteta Buzin 2008. godine: pregledni osvrt* // Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu 44, 2011, str. 261-273.
- Radman-Livaja, I. *The Roman Army* // u: Branka Migotti (ur.): The Archaeology of Roman Southern Pannonia, The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia, BAR International Series 2393, 2012, str. 159-189.
- Radman-Livaja, I., Ivezić, H. *A Review of South-Pannonian Indigenous Anthroponymy* // u: Branka Migotti (ur.): The Archaeology of Roman Southern Pannonia, The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia, BAR International Series 2393, 2012, str. 137-158.
- Radman-Livaja, Demicheli, D., Wiewegh, Z. I. *List of personal names on a ceramic bowl fragment from Siscia* // u: M. E. Fuchs, R. Sylvestre, C. Schmidt Heidenreich (ur.), *Inscriptions mineures: nouveautés et réflexions*, Bern, 2012, str. 185-192.

7.3. Znanstveno usavršavanje

- Pohadanje postdiplomskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom Kasnolatenski period na području istočne Hrvatske, upisan 6. Semestar. (I. Drnić)
- Pohadanje doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom iz pretpovijesne arheologije. (S. Mihelić)
- Rad na temi *Varaždinske Toplice - prostor rimskog izvorišnog bazena* (doktorski studij – arheologija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. (D. Kušan Špalj)
- Pohadanje 3. semestra (trenutno u mirovanju) Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. (M. Bunčić)
- Pohadanje 1. semestra Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. (A. Solter)

- Odslušan 4. semestar poslijediplomskog doktorskog studija arheologije. (M.Nađ)
- Pohadanje 6. semestra poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s interdisciplinarnom temom vezanom uz period starijeg željeznog doba. (D. Doračić).
- Ž. Demo i Z. Gregl promovirani su u zvanje znanstvenog savjetnika, a I. Radman-Livaja u zvanje znanstvenog suradnika.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Naziv skupa: *Istraživanje povijesti i kulture starog istoka i Egipta na prostoru Jugoistočne Europe*

Vrijeme održavanja: 18.-21.6.2012.

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Kratki opis: U Arheološkom muzeju u Zagrebu, u suorganizaciji Mladena Tomorada s Hrvatskih studija i Egipatskog odjela Arheološkog Muzeja održana je međunarodna znanstvena konferencija pod nazivom: "Istraživanje povijesti i kulture starog istoka i Egipta na prostoru Jugoistočne Europe". Konferencija je održana 18. -21. 6. 2012., a okupila je četrdesetak stručnjaka iz Hrvatske i nekoliko susjednih zemalja. Održana su 34 predavanja, vodstvo sudionika po Arheološkom muzeju te izlet u Zagorje.

Naziv skupa: *Hrvatska arheologija i Aachenski mir 812.-2012.*

Tema: ranosrednjovjekovna arheologija hrvatskih prostora

Vrijeme održavanja: Zadar, 29. 11. - 1.12.2012.

Mjesto održavanja: Sveučilište u Zadru

Kratki opis: Znanstveni skup "Hrvatska arheologija i Aachenski mir, 812.-2012." organiziran je u povodu 1200. obljetnice sklapanja mirovnog sporazuma između franačke države Karla Velikog s jedne strane i Bizanta kao jedinog stvarnog nasljednika Rimskog carstva s druge strane. Skup je

održan i u povodu 180. obljetnice Arheološkog muzeja u Zadru i 50. obljetnice Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Organizatori skupa sa zagrebačke strane bili su Arheološki muzej u Zagrebu i Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a sa zadarske i splitske strane strane Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Arheološki muzej Zadar te Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu. Znanstveni skup je započeo u četvrtak u 8.30h, te završio u subotu iza 13.00h. Na skupu je podneseno 28 referata u okviru 5 sesija kojima su predsjedavali članovi Organizacijskog odbora skupa ili pak neki od značajnijih hrvatskih arheologa-srednjovjekovaca (po dva u svakoj sesiji). Radom skupa obuhvaćena su sva važnija polja i teme arheoloških istraživanja, a podneseno je i nekoliko referata zagrebačkih antropologa vezanih uz istraživanja nalazišta o kojima su na skupu referirali i arheolozi. Za trajanja skupa otvorene su dvije izložbe: u Arheološkom muzeju u Zadru u petak navečer izložba Gradskog muzeja Vinkovci *Prvi nalazi s avarskog groblja na položaju Nuštar* kolegice A. Rapan Papeša, a u subotu u 14.00h u Muzeju ninskih starina u Ninu izložba *Don Luka Jelić i Nin*, kolege M. Radović. Ž. Demo je bio inicijator, član Organizacijskog odbora, predsjednik znanstvenog vijeća, predsjedavajući 5. sesije (s T. Šeparovićem) i član uredničkog odbora, a M. Bunčić je bila članica tajništva Organizacijskog odbora.

8.2. Stručni skupovi

Arheološki muzej u Zagrebu bio je suorganizator stručnog skupa pod nazivom *4. Susreti restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva*. Skup je održan 10. i 11. svibnja u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula u suradnji s Arheološkim muzejem Istre u Puli. Organizatori skupa bili su S. Latinović i D. Doračić.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Put neandertalca**

Mjesto i vrijeme održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu (15.12.2011. - 1.4.2012.); Arheološki muzej Istre, Pula - izložba je bila postavljena u Amfiteatru (2.5. - 1. 11. 2012.)

Autori izložbe: Sanjin Mihelić, Ivor Janković, Ivor Karavanić

Scenografija izložbe: Robert Vazdar

Opseg: Arheološki i paleontološki nalazi s hrvatskih nalazišta musterijenske kulture (Vindija, Velika pećina na Ravnoj gori, Veternica, Velika pećina u Kličevici, Veli rat na Dugom otoku, Mujina pećina, Kaštel Štafilić-Resnik), replike nalaza (Krapina) uz popratne ilustracije, video prikaze, rekonstrukcije.

Vrsta: arheološka

Korisnici: Izložba je prilagođena svim dobnim skupinama, a posebno je usmjerena na sve posjetitelje koje zanima arheologija, putovanje i istraživanje

Tema: Trideset milenija zaborava dijeli nas od trenutka kada je moderni čovjek po zadnji put gledao u živo lice jednog neandertalca, a davno izgubljeno saznanje da je ovaj naš izumrli rođak ikada i postojao nanovo je stečeno prije jedva nešto više od stotinu i pedeset godina. I dok na našim precima leži više ili manje izravna odgovornost što je Neandertalac nestao sa povijesne scene, zadatak da ga se otrgne zaboravu i barem na neki način vrati u okrilje svijeta kojem je nekad pripadao leži na suvremenim generacijama. Vodeća uloga u razotkrivanju neandertalčevih tajni pripada, razumljivo, arheolozima, antropolozima, i predstavnicima drugih znanstvenih disciplina, no kao i u mnogim srodnim slučajevima, rezultati njihovih istraživanja u konačnici trebaju poslužiti kao temelj za predstavljanje i približavanje neandertalskog čovjeka i njegove materijalne i duhovne kulture čitavoj zainteresiranoj javnosti.

Ovo je ideja koja leži u ishodištu projekta Put neandertalca, arheološkog itinerera kojim se namjerava objediniti i kulturno-turistički valorizirati arheološka baština vezana uz neandertalskog čovjeka u Hrvatskoj. Provedbom ovog projekta turistima i čitavoj zainteresiranoj javnosti pružit će se prilika da se osobno upoznaju s lokalitetima i da posjete mjesta značajna za kulturu pretpovijesnog čovjeka, da čuju i pročitaju priče i činjenice vezane uz ovo tajnovito razdoblje ljudske prošlosti, da putem virtualnih rekonstrukcija, filmova i prezentacija dožive i osjete gdje je i kako živio neandertalac te da se na taj način približe ovom pradavnom vladaru Europe.

Izložbom *Put neandertalca* te knjigom koja je prati učinjen je jedan od prvih koraka ka kvalitetnoj provedbi projekta, s obzirom na to da se njome ispunjava do sada postojeća praznina u pogledu količine i dostupnosti informacija o arheološkim lokalitetima s neandertalskom baštinom u Hrvatskoj, dakako, s izuzetkom krapinskog nalazišta.

Izložba i knjiga sastoje se od tri cjeline. U prvom se dijelu predstavlja sam neandertalac, njegov život kroz vrijeme i prostor, njegov izgled i značajke, duhovni život te naposljetku njegova sudbina. U drugom dijelu po prvi se puta zajedno predstavljaju svi hrvatski lokaliteti s ostacima neandertalca ili njegove materijalne kulture, pri čemu se i u ovom slučaju donose i neki novi, nikada ranije objavljeni rezultati i istraživanja. Zaključni dio povezuje sve ove lokalitete u fizičkom smislu, predstavljajući ih kao ključne elemente virtualnog kulturno-turističkog itinerera kojim se posjetitelje poziva na upoznavanje najdojmljivijih arheoloških, povijesnih, kulturnih i prirodnih znamenitosti Hrvatske.

Naziv izložbe: **Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj**

Mjesto i vrijeme održavanja: Kuća prirode na Lujzijani, Lokve (3.9. 2011. -1.8.2012.), Arheološki muzej Narona (28.9.2012. – 31.10.2012.)

Autori stručne koncepcije: Sanjin Mihelić, Jacqueline Balen

Oblikovanje plakata: Srećko Škrinjarić

Opseg: 40 plakata

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: arheološka

Tema: Izložbeni projekt *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* zamišljen je kao muzeološki oblik priopćavanja osnovnih podataka o aktualnim arheološkim istraživanjima na području Hrvatske. Osnovni sadržaj izložbe čine kratki muzeološki prikazi tekućih, odnosno nedavno obavljenih arheoloških istraživanja, pri čemu su kao osnovni oblik izložbenog prikaza korišteni plakati te računalne i video projekcije. Svako istraživanje prikazano na izložbi u pravilu je zastupljeno jednim plakatom, koji donosi osnovne informacije o lokalitetu i samom istraživanju, a uz to kroz niz fotografija i slikovnih prikaza pruža i zanimljiv pregled rada na terenu, procesa iskopavanja, kao i pronađene građe.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja.

Naziv izložbe: **Jantar i koralji**

Mjesto i vrijeme održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu (27. 1. - 1. 4. 2012.); Muzej Cetinske krajine (31. 7. - 15. 10. 2012.)

Autorica idejne koncepcije i izložbe: Lidija Bakarić

Koautorice izložbe: Ivanka Ivkanec, Ida Loher

Vrsta: arheološka, etnološka, pedagoška

Korisnici: Izložba je prilagođena svim dobnim skupinama, a posebno je usmjerena na sve posjetitelje koje zanima arheologija, etnologija.

Tema: Izložba se bavi pitanjem raširenosti uporabe predmeta izrađenih od materijala jantara i koralja. Predmete izrađene od jantara od pretpovijesti nalazimo u grobovima Japoda, Liburna i Histra, rjeđe na širem području naše zemlje, a moda nošenja i uporabe predmeta izrađenih od jantara traje do danas. Od vremena pretpovijesti vrlo je cijenjen jantar crvene boje, bilo da je boja prirodna, bilo da je dobivena dodatnom obradom. Glavna oznaka mediteranskog koralja je crvena boja, intenzivnija od boje jantara. Koralj raste u dubokom moru, te je za njegovo sistematsko vađenje potrebna ronilačka oprema. Usprkos tome poznat je od pretpovijesti, njegova šira eksploatacija počinje tek u 17 st, a od 19 st. nezaobilazan je dodatak mnogim narodnim nošnjama.

Jantar i koralj imaju mnogo sličnosti. Izložba obrađuje legende, simboliku, upotrebu, materijalnu vrijednost, zaštitu, narodnu medicinu, zavjetne darove, narodne predaje.

Sadrži foto panoe, dječje crteže, crtani film, te predmete izrađene od jantara (AMZ) i koralja (EMZ).

Naziv izložbe: **Čarolija igre: Igre i igračke iz pretpovijesne i antičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu**

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu Vrijeme održavanja: 27. 1. – 1.4. 2012.

Autori izložbe: Dubravka Balen-Letunić, Ante Rendić-Miočević

Autor postava: Renata Waldgoni

Opseg: dvjestotinjak predmeta, 135 kataloških jedinica s fotografijama, multimedijalne prezentacije

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Za potrebe izložbe *Čarolija igre* odabrano je približno 200 različitih predmeta namijenjenih igri, a svi su iz zbirke Arheološkoga muzeja u Zagrebu. Premda Muzej ne raspolaže velikim brojem do sada poznatih pomagala koja su služila djeci za igru, postojeća građa pruža

solidan pregled dječjih igračaka kroz spomenuta vremena. Iz pretpovijesnih razdoblja gotovo je u pravilu riječ o predmetima koji su ostali sačuvani zahvaljujući trajnosti materijala: keramike, kosti i, rjeđe, metala. Najzanimljivije su, a također i najbrojnije igračke oblikovane po uzoru na predmete koji su bili korišteni u svakodnevnom životu: različite oblici posuda izrađivanim u minijaturnim dimenzijama, stolovi, stolice, maleni čamci, modeli različitih životinja, a isto tako i različiti žetoni za igre po zadanoj shemi, astragali i sl. Izložbi su pridodane i posebno oblikovane posude koje su u pretpovijesnim razdobljima služile za dohranu i napajanje djece.

U antičkom razdoblju, u grčko i rimsko doba, dječjoj igri, a time u vezi i priboru za igru, posvećuje se izuzetna pažnja, potaknuta brigom za svestran razvitak djeteta. O tom svjedoče ne samo mnogobrojni nalazi raznovrsnih igračaka, nego i likovne interpretacije s tematikom iz te oblasti sačuvanom na oslikanim vazama, freskama ili na kamenim spomenicima, a jedan od ponajljepših iz antičke zbirke prezentiran je i na izložbi. Najvećim dijelom zastupljene su raznovrsne posudice od keramike, bronce ili srebra, figurica životinja, zvečke, žetoni za igre po shemi ucrtanoj na keramičku ili kamenu podlogu, koštane ili olovne kocke, zvrkova i sl.

Igri i igračkama pripada važno mjesto u svakodnevnom životu ljudi i sastavni su dio odrastanja i formiranja svake osobnosti. Tako je danas, ali je tako bilo i u davnim vremenima, od pretpovijesnih razdoblja do antičkog doba. Kad je riječ o djeci mogli bismo zaključiti da su neki oblici igara osim zabavne imali i odgojnu funkciju. Poglavitito se to odnosi na izradbu keramičkih posudica, budući da je na taj način djeci pružena prilika za stjecajem znanja i spoznaja o onome što će im u zreloj dobi biti od prijekne potrebe. To dokazuju prilozi u dječjim grobovima koji su koji su bili namijenjeni dječjoj zabavi i na neki su način bili simbolima njihova djetinjstva.

Od dvjestotinjak izloženih predmeta najveći dio su keramički predmeti, a manjim dijelom zastupljeni su i predmeti za igru načinjeni od stakla, srebra, bronce, olova i kosti. Svi odabrani izložci - posudice različitih oblika koje oponašaju posude za pripremanje i posluživanje hrane i pića, figurice s prikazom različitih životinja, zvečke, žetoni i kocke za igru, imitacije namještaja i dr. - su iz zbirki zagrebačkog Arheološkog muzeja. Izložba je popraćena ilustracijama i odgovarajućim katalogom.

Naziv izložbe: **Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj – novi izazovi**

Mjesto i vrijeme održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu (19. 04. – 17. 06. 2012.); Gradski muzej Bjelovar (23.8.-8.10.2012.)

Autori izložbe: Sanjin Mihelić, Daria Ložnjak Dizdar

Vrsta: arheološka, studijska

Tema: Izložbom *Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj - novi izazovi* predstavlja se izbor nalaza iz naselja, groblja i ostava starije faze kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj. Na prostoru sjeverne Hrvatske ova je faza obilježila vrijeme između 1300. i 1100. pr. Kr., odnosno raniju fazu kasnoga brončanog doba. Osim nalaza iz fundusa muzeja u sjevernoj Hrvatskoj (Arheološki muzej Osijek, Arheološki muzej Zagreb, Muzej Brodskog Posavlja, Muzej Slavonije Osijek, Gradski muzej Vinkovci, Gradski muzej Požega, Gradski muzej Nova Gradiška, Gradski muzej Križevci, Gradski muzej Bjelovar, Gradski muzej Virovitica, Zavičajni muzej Slatina, Zavičajni muzej Stjepana Grubera Županja, Muzej grada Iloka, Gradski muzej Varaždin, Muzej Međimurja Čakovec, Muzej Prigorja Sesvete) na izložbi su predstavljeni i nalazi s novih zaštitnih istraživanja na trasi autocesta Zagreb-Goričan i Sredanci-Osijek, koji postavljaju nove izazove u proučavanju ovog vremenskog razdoblja na prostoru sjeverne Hrvatske s obzirom na istraženu infrastrukturu. Izložba je koncipirana prema kronološkom slijedu naselja i groblja na istraživanim lokalitetima i obuhvaća nalaze i dokumentaciju sa zaštitnih arheoloških istraživanja u cilju prezentacije procesa arheoloških istraživanja od iskopavanja do izložbe te važnosti rezultata spomenutih arheoloških istraživanja pri proučavanju zastupljenih vremenskih razdoblja na području sjeverne Hrvatske i šire regije Karpatske kotline.

Naziv izložbe: **Mirisi u Andautoniji**

Mjesto održavanja: Ščitarjevo, Interpretacijski centar

Vrijeme trajanja: 5. 5. - 30. 10. 2012.

Autorica stručne koncepcije: Dora Kušan Špalj

Tema: Na izložbi su predstavljeni mirisi u svakodnevnom životu rimskog grada.

U predstavljanju pojedinih tema iz prošlosti vrlo se često zaboravlja na mirise, kao popratni "sadržaj" svakodnevnog života. Zbog toga se ovom izložbom željelo prikazati pojedine teme iz života rimskog grada, u kontekstu mirisa. U ovoj izložbi korištene su kopije predmeta nađenih u istraživanjima u Ščitarjevu, a uz njih su „izloženi“ karakteristični mirisi koji su se širili prostorima u kojima su se ti predmeti upotrebljavali. Tako je predstavljena kuhinja, hramovi, prostor za gozbu (s triklinijem), prostorija osvijetljena uljanicama i dr. Uz izložbu povremeno su

organizirane radionice izrade mirisa sa sastojcima koji su korišteni u rimsko vrijeme, a svi posjetioци mogu sudjelovati u izboru mirisnog loga Andautonije koji će ući u ponudu suvenira Arheološkog parka.

Informacije su na ovoj izložbi pružene u raznim oblicima (vizualne, auditivne, olfaktivne), s ciljem da one budu razumljive i zanimljive i stručnjacima i široj publici, a isto tako i djeci. S obzirom na razne oblike informacija izložba je pristupačna i posjetiocima s raznim oblicima invaliditeta.

Uz izložbu je izložena i rimska nadgrobna stela (2.st.) nađena tijekom travnja 2012. u selu Lekveno nedaleko Ščitarjeva.

Korisnici: djeca i odrasli

Opseg: 100 m²- informativni panoi (20 kom), predmeti (kopije) - 50 kom

Naziv izložbe: **Aquae Iasae – Varaždinske Toplice**

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 2. 5. – 18. 5. 2012.

Autor izložbe i postava: Zorica Babić

Tehnička realizacija postava: Igor Krajcar, Miroslav Nađ

Opseg: 9 postera, 5 easy banner-a, 3 replike, 1 predmet

Web: www.amz.hr

Vrsta edukativno – interaktivna izložba

Korisnici: učenici osnovnih i srednjih škola, učitelji i profesori te sve ostale kategorije posjetitelja

Tema: Već sedamnaest godina Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju pri Hrvatskom muzejskom društvu organizira edukativne akcije povodom Međunarodnog dana muzeja. Voda je ovogodišnja tema takve akcije. Arheološki muzej u Zagrebu brine o Arheološkom parku Aquae Iasae u Varaždinskim Toplicama. Tamo je još prije 60 – tak godina arheološkim istraživanjima ustanovljeno kako je na području današnjih Varaždinskih Toplica uz termalne izvore ljekovite vode bilo izgrađeno značajno rimsko naselje Aquae Iasae. Na tom istom prostoru oko termalnog izvora postojalo je naselje i prije dolaska Rimljana, nastanjeno panonskim plemenom Jasa. To nam samo ukazuje na kontinuitet korištenja ljekovite vode i postojanja kupališnog naselja od

pretpovijesnog razdoblja sve do danas. U ovogodišnjoj edukativnoj akciji kroz ovu edukativno – interaktivnu izložbu posjetitelji se mogu pobliže upoznati s rimskim termama koje su stari Rimljani izgradili na području današnjih Varaždinskih Toplica.

Naziv izložbe: Aquileia – razkrižje rimskog carstva

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu, Talijanski institut za kulturu, Zagreb i Associazione Culturale Mitteleuropa iz Udina

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: od 10. 5. - 10. 6. 2012.

Priredili: Luisa Bertacchi, Gino Bandelli, Annalisa Giovannini

Izložba: Elena Menon, Annalisa Giovannini

Grafička obrada i postavljanje izložbe: Katya Fontanini, Art & Grafica S. Maria la Longa (Udine - Italy)

Koordinator izložbe: Miroslav Nađ

Grafička priprema: Srećko Škrinjarić

Opseg: 25 postera

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Izložba se sastoji od 25 panoa podjeljenih po temama (grad Akvileja; Akvileja prije Rimljana; osnivanje Akvileje, politička i vojna povijest; urbana topografija; forum i bazilika; kazalište, amfiteatar i cirkus; riječna luka; rimske kupka; stambeni objekti otvoreni posjetiteljima; stambeni objekti koji nisu otvoreni posjetiteljima; nekropole; skulpture; trgovina; cirkulacija novca i kovnica novca; proizvodnja stakla; obrada jantara; vještina graviranja poludragoga kamenja; umjetnost izrade metala, vojni svijet; biskupski građevinski kompleks; druga mjesta bogoštovlja i ranokršćanski predmeti; patrijarhalna bazilika, Akvileja i barbarskih narodi; Akvileja među nama), uz dodatak nekoliko vrijednih odljeva važnih epigrafskih i figurativnih spomenika.

Naziv izložbe: Rimski dodekaeder u Zagrebu

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu , Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov, Željezno / Eisenstadt, KUGA (KUIturna zadruGA), Veliki Borištof/ Groß Warasdorf

Mjesto i vrijeme održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu (2.6.-2.9.2012.); KUGA (KUIturna zadruGA), Veliki Borištof/ Groß Warasdorf (13.10.-10.11.2012.)

Autor izložbe: Zoran Gregl

Autor postava: Zoran Gregl

Autori postera: dr. Gerlinde Stern-Pauer, Jurica Čenar, Zoran Gregl

Opseg: 1 predmet, 6 postera

Web: www.amz.hr

Vrsta: povijesna, arheološka

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Početkom druge polovice XIX. stoljeća tadašnjem Narodnom muzeju u Zagrebu poklonjen je rimski brončani dodekaeder. Riječ je o pomalo “misterioznom” predmetu čija namjena, tj. funkcija nije u potpunosti razjašnjena. U svakom slučaju radi se o geometrijskom tijelu koje ima 12 peterokutnih ploha s probušenim rupama različitih promjera. Takvih je predmeta na području Rimskog Carstva pronađeno malo, ukupno 92, a zagrebački primjerak jedan je od najbolje očuvanih.

Pronađen je na oranici između sela Hof (hrv. Cimof) i Au (hrv. Cunava) im Leithagebirge u Donjoj Austriji i vrlo je zanimljiv način na koji je taj predmet došao u Zagreb. Poklonio ga je gradišćanski Hrvat Pavao Žulić koji je rođen u Hofu, a kako je kao profesor kemije dobio posao na gimnaziji u Zagrebu odlučio je da dodekaeder bude pohranjen u Zagrebu, a ne u Beču. Gradišćanski Hrvati su prije 500 godina napustili, kako to oni kažu svoju “staru domovinu” i preselili se u današnje Gradišće tj. novu domovinu. I nakon pet stoljeća sačuvali su svoj materinji hrvatski jezik, običaje i kulturu, a prije točno 150 godina zaslugom jednog gradišćanskog Hrvata taj je dragocjeni predmet dospio u fundus “Arheologičkog odjela” tadašnjeg Narodnog muzeja.

U inventarnoj knjizi koja se tada zvala “Popis darovah”, upisana je 29. svibnja 1862. nova akvizicija i to na sljedeći način: “... mjedena jabuka, po svoj prilici stajala je na vrhu palice turskog konjskog repa (barjaka) ili na vrhu turskog šatora; nadjena je u selu Hof u Austriji dolnjoj”. Naravno, atribucija nije točna jer u to vrijeme u Zagrebu nije bilo školovanih arheologa, no danas znamo da je riječ o dodekaederu iz razdoblja Rimskog, a ne Osmanlijskog Carstva.

Međutim, ostaje upitno koja je bila namjena tog predmeta? Među arheolozima postoje vrlo različita mišljenja o tome je li imao praktičnu namjenu (npr. držač nekog štapa, svjetiljke itd.) ili je bio korišten u kultne svrhe u kojima bi praktičnu namjenu našao u području astronomije i astrologije što izgleda prilično vjerojatno, a najnovije teorije govore u prilog tomu da su ga Rimljani koristili kao kalendar.

Naziv izložbe: **Blago rijeke Kupe – Thesaurus Colapis fluminis**

Mjesto i vrijeme održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu (26.06. - 02.09.2012.); Gradski muzej Sisak (04.10. - 15.12.2012.); Muzej grada Šibenika (20.12.2012. - 27.01.2013.)

Autori izložbe: Ivan Radman-Livaja i Vlatka Vukelić

Autor postava: Krunoslav Vlahović, Mrak Studio

Tehnička realizacija postava: tehnička služba AMZ-a

Opseg: 183 kataloške jedinice (više od 200 predmeta), fotografije, plakati, multimedijalna prezentacija

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, povijesna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Antička Siscija bila je jedan od najvažnijih gradova rimske Panonije, a Rimljani su prilikom osnutka grada iskoristili idealan smještaj prehistorijskog naselja na obalama rijeka Odre i Kupe. I novovjekovni Sisak se razvio zahvaljujući mreži plovnih puteva, koje je revitalizirala Habsburška Monarhija. Brižno je razvijana strategija razvoja ovog najvažnijeg transportnog centra središnje Hrvatske, što je u konačnici rezultiralo i izgradnjom željezničke pruge Sisak-Zagreb-Zidani Most 1862. godine.

Plovni putevi tražili su redovito održavanje te je tako permanentno vršeno jaružanje (produbljivanje) korita rijeke Kupe, čime je omogućeno transportiranje roba s brodova na željezničke vagone u samom centru Siska. Izjaružani materijal najčešće se koristio za zatrpavanje mnogih gradskih jama, trgova ili dijela rimskog gradskog okopa koji je egzistirao do kraja 19. stoljeća unutar gradskog areala.

Nakon sredine 19. stoljeća, u razdoblju prožetom ilirskim idejama i stvaranjem nacionalnog identiteta, jača i interes za povijesnu baštinu, pa tako i za obradu sisačke arheološke građe, posebice one otkrivene tijekom jaružanja. Upravo je na taj način najveći broj starina iz rimske

Siscije dospio u tadašnji zagrebački Narodni muzej, današnji Arheološki muzej, u kojem se spomenuti predmeti i danas čuvaju. Kod opetovanoga jaružanja Kupe vadilo se iz riječnoga korita mnoštvo pretpovijesnih, rimskih i srednjevjekovnih starina što je nagnalo upravu Narodnoga muzeja da se obrati nadležnim vlastima kako bi se omogućila službena nazočnost muzejskih djelatnika tijekom radova.

Nakon povoljnoga rješenja te molbe i izdašne državne novčane pripomoći moglo se u prosincu 1909., u ožujku i svibnju 1912., te u listopadu 1913. u koritu Kupe jaružati prvenstveno ili isključivo za arheološke potrebe. Jaružanje u svibnju 1912. je posebice značajno jer je urodilo neočekivanim i gotovo fantastičnim rezultatom, odnosno pronalaskom više tisuća pretpovijesnih i rimskodobnih predmeta. Neosporno je da je značajan dio tih predmeta je u prošlosti bio znanstveno publiciran pa i muzejski izlagan, pojedinačno ili u manjim skupinama, prvenstveno s ciljem obrade i prezentacije pojedinih tema ili znanstvenih cjelina, poput primjerice numizmatike, brončane plastike, militarije, itd., no ideja ove izložbe jest kvalitativno i kvantitativno prezentirati pretpovijesne, antičke i srednjevjekovne predmete otkrivene tih godina u koritu Kupe u Sisku, s naglaskom upravo na 1912. godinu. Time bi se obilježila 100-ta obljetnica tih događaja te se prikazali, kako najljepši i najznačajniji primjerci, tako i široj javnosti još nepoznata muzejska građa, odnosno izbor nekoliko stotina od preko 9000 izjaružanih arheoloških artefakata.

Naziv izložbe: OS_DIV_120: Rimska nekropola iz doba Severa

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej Slavonije Osijek - Arheološki muzej Osijek

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 5. 7. - 26. 8. 2012.

Autori izložbe: Tomislav Hršak, Tino Leleković, Igor Vukmanić

Autor postava: Tomislav Hršak, Tino Leleković

Grafički dizajn izložbe: MIT dizajn studio

Ilustracije: Matilda Marijanović - Lešić

Tehnička realizacija postava: Tomislav Hršak, Tino Leleković, Vedran Mesarić

Koordinator izložbe u AMZ-u: Miroslav Nađ

Opseg: 89 predmeta, 12 postera, 2 rekonstrukcije grobova, rekonstrukcija pogrebnog odra

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, edukativna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Tijekom lipnja i srpnja 2009. godine Arheološki muzej Osijek je u suradnji s Odsjekom za arheologiju HAZU obavio zaštitno arheološko istraživanje na lokaciji u Ulici Martina Divalta broj 120, prilikom kojeg je pronađeno 77 grobova koji se mogu datirati u 3. i 4. stoljeće, s tim da većina potječe iz prve polovice 3. stoljeća. Ovo je najveća istražena površina groblja iz tog razdoblja u ovom dijelu Panonije, tako da ovo iskopavanje, pored velike važnosti za proučavanje antičke Murse, ima i veliki regionalni značaj. Cilj ove izložbe jest skrenuti pozornost javnosti na prostor Divalentove ulice koji je danas jedan od najugroženijih dijelova arheološkog nalazišta Mursa, zbog brojnih građevinskih poduhvata koji se tamo odvijaju. Nakana izložbe jest prikazati prikupljene predmete te pokazati da ti nalazi, iako nekad neugledni i malene vrijednosti, mogu pružiti podatke važne za sagledavanje antičke Murse, a samim time i ukazati na važnost provođenja daljnjih istraživanja na prostoru Divalentove ulice, odnosno na čitavom području rimskih nekropola antičke Murse.

U četirima odvojenim prostorijama prikazano je ukupno 89 predmeta pronađenih u grobovima i izvan njih, uglavnom keramičkih posuda, staklenih posuda, nakita, dijelova nošnje, obuće, novca. Uz rekonstrukciju dvaju vrsta grobova pronađenih na nalazištu (paljevinski i kosturni), posjetitelji mogu vidjeti i kartu Murse iz razdoblja vladavine Severskih dinastija (200.-250. godine) s pripadajućim nekropolama i cestovnim pravcima, zatim prikaz odra i objašnjenje rimskih pogrebnih običaja te posebno izdvojena dva groba čiji grobni prilozii čine znakovi službe ili zanimanja koje je umrli obavljao za života. U Divalentovoj 120 pronađeni su tako grob ribara i grob drvodjelca.

Naziv izložbe: **Antički Sikuli**

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej grada Kaštela

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme održavanja: 12.9.-14.10.2012.

Autori izložbe i većeg dijela kataloga su kustosi Muzeja grada Kaštela prof. Ivanka Kamenjarin i prof. Ivan Šuta. Prilog o antičkom novcu napisala je Maja Bonačić Mandinić (Arheološki muzej u Splitu), a prilog o pronađenim životinjskim kostima napisala je Jane Sanford sa Sveučilišta u Cambridgeu.

Opseg: 203 katalogske jedinice, fotografije, plakati

Vrsta: arheološka

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Muzej grada Kaštela priredio je izložbu *Antički Sikuli* povodom dvadeset godina od početka arheoloških istraživanja na lokalitetu Resnik. Prikazani su rezultati arheoloških istraživanja najznačajnijeg antičkog naselja u Kaštelima s naglaskom na istraživanja iz 2007. godine. Izložbom su prikazani brojni arheološki nalazi, koji svjedoče o bogatom životu naselja koje je osnovano u 2. stoljeću prije Krista. Osim nalaza, istraživanja su donijela nove spoznaje o urbanizmu naselja, koje je planski izgrađeno, s pravilnim ulicama i stambenim blokovima te je bilo opasano bedemima.

Naziv izložbe: **Stjepan Divković - retrospektiva**

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 18. 9.– 18. 11. 2012.

Autori izložbe i postava: Ivan Mirnik, Tomislav Bilić, Miroslav Nađ

Autori postava: Ivan Mirnik, Tomislav Bilić, Miroslav Nađ

Tehnička realizacija postava: tehnička služba AMZ-a

Opseg: oko 300 predmeta, 12 plakata, multimedijalne prezentacije

Web: www.amz.hr

Vrsta: numizmatička

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Stjepan Divković danas se ubraja među najtalentiranije i najplodnije hrvatske medaljere. Njegovi radovi postigli su vrlo veliku popularnost, ne samo u stručnim krugovima, nego i u najširoj javnosti, zahvaljujući do sada doista brojnim izdanjima Hrvatske narodne banke i Hrvatskog novčarskog zavoda. Odlika njegovog likovnog izraza klasična je i tradicionalna, bez većih eksperimenata.

Izložba ima za cilj zagrebačkoj javnosti predstaviti približno 300 radova Stjepana Divkovića, kako skica i crteža, sadrenih i u bronci izlivenih modela, kao i najrazličitije otkove i odlivke njegovih medalja, posebnih izdanja Hrvatske narodne banke i Hrvatskog novčarskog zavoda te manji izbor iz njegove sitne plastike.

Osim dijela opusa S. Divkovića koji se čuvaju kao dio fundusa Numizmatičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu, predmete za izložbu posudili su Hrvatski novčarski zavod, Hrvatska narodna banka, a najveći broj predmeta sam autor.

Naziv izložbe: **Rimske zlatne naušnice iz Arheološkog muzeja u Zagrebu**

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 15.12. 2012. - 1. 3. 2013.

Autori stručne koncepcije: D. Kušan Špalj, N. Perok

Likovni postav: Nikolina Jelavić Mitrović

Opseg: 60 predmeta, 20 fotografija, 10 legendi

Vrsta :arheološka, (umjetnička)

Korisnici: odrasli i djeca

Tema: Na izložbi su predstavljene rimske zlatne naušnice iz fundusa Antičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu. Većinom se radi o slučajnim nalazima s raznih poznatih antičkih lokaliteta kao što su Siscia, Salona, Viminacium, Sirmium i dr. Najveći dio nalaza dospio je u Muzej kao poklon ili putem otkupa, a velik broj koji potječe iz Siska, nađen je prilikom jaružanja korita rijeke Kupe 1900. – 1912./13. god.

Posjetitelji imaju priliku vidjeti 60-ak naušnica, među kojima su i luksuzni primjerci ukrašeni biserima, staklenom pastom i dragim kamenjem, a koje pripadaju razdoblju od 1. do 4. st.

U suradnji s dizajnerom nakita Zlatkom Odrčićem rekonstruiran je način proizvodnje pojedinih tipova naušnica, a što je na izložbi prikazano filmom i fotografijama.

Pod naslovom *Antika kao inspiracija –novi oblik stare zamisli* izložen je i moderni nakit (autora Z. Odrčića) nastao kao reakcija suvremenog umjetnika na antičke forme naušnica.

Uz izložbu su izrađene i kopije koje se prodaju kao suveniri, a povremeno se održavaju i radionice izrade rimskih naušnica.

Naziv izložbe: **Mumije - znanost i mit**

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 18. 12. 2012 – 1.3. 2013.

Autor: Igor Uranić

Likovni postav: Nikolina Jelavić Mitrović

Oblikovanje promotivnih materijala i tiskovina: Srećko Škrinjarić

Vrsta: tematska

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Riječ je o izložbi povodom 150 te godišnjice dolaska *Zagrebačke mumije* u Zagreb koja se obilježavala 2012 godine. Izložba prikazuje dva aspekta promišljanja mumija iz faraonskog Egipta – mitologiju zagrobnog života i znanstveni pristup. Prikazani su materijali i opisani postupci mumificiranja, te izložene mumija mumije koje se čuvaju u Egipatskoj zbirci. Drugi dio izložbe prikazuje rezultate antropološke, radiološke i ostalih obrada koje su obavljene u okviru istraživanja između 2009. i 2012. godine. U izložbi su prezentirane 4 ljudske mumije, 5 životinjskih, te od mumificiranih ostataka tijela 3 glave, 3 ruke i 2 stopala.

Naziv izložbe: **Izložba plakata 4. Susreta restauratora i preparatora HMD-a**

Mjesto održavanja: Gradska knjižnica i čitaonica u Puli

Vrijeme trajanja: 10.5. – 30.8.2012.

Autorica koncepcije: Slađana Latinović

Koordinator projekta: Damir Doračić

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Vrsta: pokretna, edukativna

U sklopu 4. Susreta restauratora i preparatora HMD-a 10.5. postavljena je izložba plakata s prezentiranim radovima restauratora i preparatora iz brojnih hrvatskih muzeja pri čemu je bila zastupljena većina hrvatskih regija. Izložba je postavljena u prostoru Gradske knjižnice i čitaonice u Puli i trajala je do kraja kolovoza. Izložba je skupna, pokretna, edukativno-informativnog karaktera i namijenjena je široj publici. Autorica koncepcije postava bila je S. Latinović, a koordinator projekta D. Doračić.

U sklopu izložbe *Srebro antičkih Vinkovaca* koja je postavljena u Muzeju za umjetnost i obrt u periodu od 18.5.-10.6. D. Doračić izradio je plakat koji se odnosi na konzervatorsko-restauratorsku obradu ostave.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

Katalozi:

- Katalog izložbe *Jantar i koralji*. Format: 20,5 x 27,5 cm, 44 stranice; ISBN 978-953-6789-63-4; CIP zapis pod brojem: 793894. Naklada 500 primjeraka.
- Katalog izložbe *Stjepan Divković – retrospektiva*. Format 20,5 x 27,5 cm;- 80 stranica;ISBN 978-953-6789-67-2; CIP zapis pod brojem 815596. Naklada 500 primjeraka.
- Katalog izložbe *Mumije – znanost i mit*. Format 20,5 x 27,5 cm; - 100 stranica; ISBN 978-953-6789-66-5; CIP zapis pod brojem 823638. Naklada 500 primjeraka.
- Katalog izložbe *Rimske zlatne naušnice iz AMZ*. Format 20,5 x 27,5 cm; 64 stranice; ISBN 978-953-6789-69-6; CIP zapis pod brojem 825770. Naklada 300 primjeraka.
- Katalog izložbe *Zlatko Odrčić – inspiracija antikom*. Format 22 x 22 cm; 12 stranica. Nema ISBN i CIP brojeve. Naklada 200 primjeraka.
- Katalog izložbe *Thesaurus Colapis fluminis - Blago rijeke Kupe, arheološka istraživanja Kupe kod Siska prije 1. svjetskog rata*. 92 stranice; ISBN 978-953-6789-65-8; CIP zapis pod brojem 808474. Naklada 300 primjeraka.
- Katalog izložbe *Starija faza kulture polja sa žarama*. Format 22x28 cm; 258 stranica; ISBN 978-953-7559-08-03; CIP zapis pod brojem 782637. Naklada 500 primjeraka.
- Katalog izložbe *Čarolija igre*. Format 20,5 x 27,5 cm; 64 stranice; ISBN 978-953-6789-64-1; CIP zapis pod brojem 794391. Naklada 300 primjeraka.

Monografije:

- Davor Margetić: *Skupni nalaz kasnorimskog novca iz Treštanovaca* (Katalozi i monografije AMZ 10). Format 24x33,5 cm; 89 stranica; ISBN 978-953-6789-68-9; CIP zapis pod brojem 823946. Naklada 500 primjeraka.

Deplijani i letci:

- Depljan *Starija faza kulture polja sa žarama*. Format A3; 6 stranica na preklop. Naklada 100 primjeraka.

- Deplijan za izložbu *Rimski dodekaeder u Zagrebu*. Format 41 x 20,5 cm; 8 stranica na preklop. Naklada 300 primjeraka.
- Promotivni letak za Lapidarij AMZ. Format A4; 2 stranice na preklop. Naklada 300 primjeraka.
- Promotivni letak za „Museum shop AMZ“. Format A4. Naklada 300 primjeraka.
- “Arhimišove novosti“ 1-6/ 2012. Format A5. Naklada ukupno 6 brojeva 1000 primjeraka.
- Deplijan promotivni AMZ na engleskom jeziku. Format 64 x 20 cm; 6 stranica na preklop. Naklada 300 primjeraka.

10.2. Audiovizualna građa

- Izrada prezentacija za izložbe i događaje u tekućoj godini. (I. Krajcar)
- Snimljeno je 78 videoklipova, te montirana 2 filma za izložbeni postav *Stjepan Divković-retrospektiva*'. (I. Krajcar)
- Snimljeno je 20 videoklipova za potrebe dokumentacije. (I. Krajcar)

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- Po stalnom postavu i povremenim izložbama u 2012. organizirano je ukupno 393 stručnih vodstava u realizaciji muzejske pedagoginje (148 stručnih vodstava), kustosa (76 stručnih vodstava) i studenata arheologije (169 stručna vodstva)
- Održano je 13 posebnih stručnih vodstava za polaznike dnevnih bolnica grada Zagreba i Domova za djecu i mlade grada Zagreba.
- Po Arheološkom parku Andautonija obavljeno je 94 vodstava. (N. Perok, S.Nagradić Habus, D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich s vanjskim suradnicima)

11.2. Predavanja

- Kolegij” Osnove muzejskog rada” na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu za studente 3. godine studija, ljetni semester. (J. Balen)
- Na Međunarodnoj konferenciji o arheološkim parkovima: konzervacija, prezentacija, promocija, koja je održana u Gradskom muzeju u Ljubljani, 23. 10., održano je predavanje s temom *Arheološki park Andautonija*. (D. Kušan-Špalj)
- Održano je predavanje *Rimska vojska u južnoj Panoniji tijekom 1. st.* na Filozofskom fakultetu, na Odsjeku za povijest, u sklopu kolegija Alke Domić-Kunić. (I. Radman-Livaja)
- Održano je predavanje o stanju istraženosti podunavskog limesa u Hrvatskoj, Bayerisches Fach-Hospitation Programm am Raetischen Limes, München, 18. i 25.3. (I. Radman-Livaja)
- Održano je predavanje *Roman lead tags from Siscia* na Arheološkom Institutu u Beču. (I. Radman-Livaja).
- Održano je predavanje *Rimski dodekaeder u Zagrebu; 1862.-2012.* u Velikom Borištofu u Austriji, 26.5., u Centru za kulturu Gradišćanskih Hrvata, povodom održavanja istoimene izložbe. (Z. Gregl).
- D. Doračić je održao predavanje pod nazivom *Primjena rendgenskih zraka u arheologiji i restauraciji na primjeru nekoliko rendgenskih predmeta* u sklopu radionice- *Primjena spektralnih i difrakcijskih metoda u geologiji i arheologiji* u organizaciji Hrvatskog geološkog instituta i udruga „Nije mudro slovo“ održane u Zagrebu, 2. i 3. srpnja.
- Povodom izložbe *Srebro antičkih Vinkovaca* D. Doračić je 24. svibnja održao predavanje za javnost u Muzeju za umjetnost i obrt pod nazivom *Smjernice konzervatorsko-restauratorske obrade ostave iz Vinkovaca*.
- Održano je predavanje u Osnovnoj školi Trnsko o Arheološkom muzeju u Zagrebu, arheologiji i arheolozima, egipatskim mumijama i hijeroglifima. (Z. Babić)
- Održano je predavanje na temu *Vučedol – valovima neba* u sklopu Katehetske proljetne škole u okviru teme *Zadivljenost kao pedagoški princip* u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije (Z. Babić)

11.3. Radionice i igraonice

- Pedagoški odjel realizirao je 135 radionica za različite dobne i ciljane skupine (dječji vrtići, osnovne škole, građanstvo, posebno najavljene radionice). Radionice su najčešće ostvarene kao dio vodstava po muzejskim izložbama. Održane su sljedeće radionice: *Pišemo i čitamo hijeroglif* (61), *Budi Indiana Jones!* (17), *Antički novac* (4), *Mali egipatski umjetnici* (8), *Život u drevnom Egiptu* (9), *Život u antičkom Rimu* (5), *Pišemo i čitamo grčki alfabet* (2), *Pronađi cvjetove u kamenu* (3), *Čarolija igre* (13), *Putem neandertalca s Arhimišom* (1), *Slagalice mozaika* (1), *Život u kameno doba* (4), *Muzejske igre* (1), *Mali medaljeri* (1), *Što je sve potrebno egipatskoj mumiji* (1), *Olimpijske igre u Arheološkom muzeju u Zagrebu* (1).

U Muzeju je održana radionica staroegipatskog jezika i pisma (između 3. 10. i 26. 11. 2012. u 5 termina). Predavači su bili I. Uranić i K. Šekrst. Na radionici je sudjelovalo između 50 i 30 polaznika.

- Radionice *Jantar i koralji* i *Rimske zlatne naušnice* održavale su se svakodnevno u trajanju istoimenih privremenih izložbi.

- Radionica *Dječje igračke u pretpovijesti* održana je u SOS – Dječjem selu Lekenik povodom 20. obljetnice SOS – Dječjeg sela Hrvatska gdje je Arheološki muzej u Zagrebu bio partner proslave.

- Suradnja sa SOS – Dječjim selom Hrvatska u kampanji „Najljepše dječje bajke“.

- Tijekom jeseni dogovorena je suradnja s Dječjim domom A. G. Matoš iz Zagreba na način da jedan mjesec djeca dolaze u posjetu Muzeju, a mjesec kasnije muzejski djelatnici odlaze u posjet djeci te se tako izmjenjuju. Posjet djece Muzeju ostvaren je tijekom listopada i prosinca, a u mjesecu studenom muzejska pedagoginja Z. Babić i kustos Numizmatičkog odjela M. Nađ posjećuju djecu u domu. Prilikom svake posjete organizirano je nekoliko radionica.

- Arheološki park Andautonija: nastavljen je rad na realizaciji projekta *Andautonija za djecu*. Tijekom godine kroz igraonice i radionice prošlo je 1330 djece, (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj i vanjski suradnici).

- Održana je radionica *Andautonija za djecu* u Knjižnici Medveščak. (D. Kušan-Špalj, N. Perok)

11.4. Ostalo

- Tijekom godine radilo se sa studentima Odsjeka za arheologiju i muzeologiju u Zagrebu koji su u Muzeju obavljali muzejsku praksu. Praksu su obavili: Ozren Domiter, Barbara Marinović, Iva Štrbac, Tea Lokner, Porin Šćukanec Rezniček (voditelji prakse: A. Solter, D. Doračić, D. Kušan-Špalj, I. Uranić, J. Balen).

- Organizirani su tradicionalni Dani Andautonije u Ščitarjevu, 5. i 6. svibnja 2012. s glavnom temom *Pisanje u Andautoniji*. Posjetiteljima se kroz izložbu na otvorenom prostoru, kroz više tematskih cjelina predstavilo razne aspekte pisanja. U radionicama koje su vodili suvremeni umjetnici, prikazane su vještine kaligrafije te različiti pribor i materijal za pisanje, kao i način klesanja kamena te razne alatke koje su se koristile kod izrade natpisa. Osim glavne teme, kao i prijašnjih godina, kroz radionice i igraonice predstavljene su i razne igre i obrti. Svi zainteresirani mogli su se oblačiti u rimsku odjeću, a pripremalo se i više vrsta jela, prema rimskim receptima. Svi sadržaji organizirani su u okviru projekta Andautonija za sve, odnosno prilagođeni su slijepim i slabovidnim osobama te osobama s drugim oblicima invaliditeta. Za te su grupe organizirana besplatna vodstva kao i prijevoz autobusom za grupe umirovljenika i djece bez roditelja, kako bi se posjeta ovoj manifestaciji omogućila i osobama koje inače nemaju mogućnost dolaska. (D.Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)

- Nastavljena je realizacija projekta vizualnog identiteta Arheološkog parka Andautonija u suradnji s Likovnim studijem iz Zagreba, izradom suvenira i kalendara Arheološkog parka. (D.Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)

- Pedagoški odjel organizirao je 25 rođendanskih proslava u prostorijama Muzeja. Jedna takva proslava sastoji se od interaktivnog stručnog vodstva i dvije radionice te kviza/tombole u kojem svaki sudionik proslave ima priliku osvojiti nagradu – muzejski suvenir. (Z. Babić)

- Sudjelovanje u 17. muzejskoj edukativnoj akciji povodom Međunarodnog dana muzeja na temu *Voda* (Z. Babić)

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

- Dostava obavijesti – press materijala o svim muzejskim događanjima. O muzejskim projektima, izložbama i drugim događanjima izvještavali su elektronički i tiskovni mediji: HTV, RTL, Z1, Nova TV, Hrvatski radio, Radio Sljeme, Radio Velika Gorica, Hrvatski katolički radio, Vjesnik, Večernji list, Jutarnji list te različiti web portali (S. Mijač Božek)
- O Danima Andautonije održanim 5. i 6. svibnja 2012. g. u Ščitarjevu, te o Arheološkom parku Andautonija izvještavali su elektronski mediji (HTV, Hrvatski radio, Radio Sljeme, Radio Velika Gorica;) te je u vezi s time dano i više izjava za tisak. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)
- Interview za Večernji list povodom izložbe *Blago Kupe*, 01.7.2012. (I. Radman-Livaja)
- Dostava obavijesti o svim pedagoškim programima i radionicama za građanstvo. (Z. Babić)
- Sudjelovanje na press konferenciji povodom izložbe *Srebro antičkih Vinkovaca* održanoj u Muzeju za umjetnost i obrt. (D. Doračić)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Sudjelovanje u radio emisijama 2. programa Hrvatskog radija, radio postaje Velika Gorica i Radio Sljeme. (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich)
 - Interview za Radio Sljeme povodom izložbe *Blago rijeke Kupe*, 26.6.2012. (I. Radman-Livaja)
 - Interview za emisiju “Dobro jutro Hrvatska” HRT-a povodom izložbe *Blago Kupe*, 02.8.2012. (J. Balen, I.Radman-Livaja)
 - Interview za šibenski studio HRT-a povodom izložbe *Blago Kupe*, 20.12.2012. (I. Radman-Livaja)
 - Interview povodom izložbe *Mumije - znanost i mit: Mreža tv*, HTV – Hrvatska uživo, HTV – Znanstveni program, Radio Sljeme, Otvoreni radio, Radio Kaj, 24 sata, Večernji list. (I. Uranić)
 - Nastup u emisiji “Školski sat” HTV-a na temu povijesti novca. (7. 2. 2012., T. Bilić)
 - Nastup u emisiji “Hrvatska slikovnica” međunarodnog programa Hrvatskog radija na temu povijesti novca i numizmatičke zbirke AMZ-a. (8. 2. 2012., T. Bilić)
 - Intervju Hrvatskom katoličkom radiju povodom izložbe *Aquileia- raskrižje rimskog carstva*. (11.5.2012., M.Nađ)
- Intervju za emisiju HTV-a Pola ure kulture povodom izložbe *Aquileia- raskrižje rimskog carstva*.
 Intervju za Net TV povodom izložbe OS_DIV_120: rimska nekropola iz doba Severa (9.7.2012., J. Balen, M.Nađ)

- Intervju povodom otvorenja i najava izložbe *Stjepan Divković – retrospektiva* na 2. programu HR-a (26. 9. 2012., T. Bilić)
- Sudjelovanje u emisiji Jabuke TV o zagrebačkim muzejima. (4. 12. 2012., T. Bilić)
- Sudjelovanje u emisijama “Dobro jutro Hrvatska” s priložima o arheološkim lokalitetima (arheologija i turizam) te o temi nakita i ponudi suvenira u muzejskim dućanima. (J. Balen)
- Povodom izložbe *Srebro antičkih Vinkovaca* D. Doračić je sudjelovao u nekoliko televizijskih i radijskih emisija vezanih uz konzervatorsko-restauratorsku i analitičku obradu ostave (Radio Sljeme, Hrvatski radio, RTL, Hrvatska televizija, Nova TV).
- Povodom manifestacije Noć muzeja J. Balen sudjelovala je u nekoliko televizijskih i radijskih emisija.
- Za emisiju “In magazin” J. Balen i I. Uranić govorili su o građi pohranjenoj u Muzeju.
- Sudjelovanje u televizijskoj emisiji „Školski sat“, Programa za djecu i mladež HRT-a na teme *Put neandertalca, Dan muzeja, Restauracija, Drevni Egipat*. (Z. Babić)
- Prilog o radionici *Olimpijske igre u Arehološkom muzeju u Zagrebu* u eteru Radija Antene-Zagreb, u emisiji „Cvrčak“ Hrvatskog radija, emisiji „S mjesta u eter“ Radio Sljemena i emisiji „Ljetni dir“ Nezavisne televizije. (Z. Babić)
- Prilog o radionici *Muzejske igre* u emisiji „Baština“ i „Cvrčak“ Hrvatskog radija. (Z. Babić)

12.3. Predavanja

- U sklopu Scene AMZ-a održano je nekoliko popularnih predavanja:
 - 20.2. prof. Paolo Visona: University of Kentucky, *A Corpus of Carthaginian Bronze and Billon Coins*
 - 28.2. Guido Rosada: *Le infrastrutture stradali ta decima regio Pannonia et Dalmatia*
 - 22.3. Ivor Karavanić: *Novija istraživanja nenadertalskih nalazišta u Hrvatskoj*
 - 20.4. Stefan Groh: *Aquileia - Roman trade center on the upper Adriatic Sea. New results on the urban topography*
 - 23.5. Emilio Marin: *Novi pogled na kultno mjesto sv. Anastazija iz Akvileje u Saloni*
 - 24.5. Igor Uranić: *Pismo i jezik faraonskog Egipta*
 - 1.6. Lionel Pernet: *Lattara, histoire de la recherche (Lattara, povijest istraživanja)*

- 5.6. Annalisa Giovannini: *Odjeci sjećanja. Nekropole Aquileje / Gli echi del ricordo. Le necropoli di Aquileia*
- 14.6. Daria Ložnjak Dizdar, Sanjin Mihelić: *Ostave starije faze kulture polja sa žarama – case study Peklenica*
- 27.9. Igor Uranić: *Prvi faraoni*
- 16.11. Michel Reddé: *Oedenbourg: vojni logor i civilno naselje na rajnskoj granici*
- 29.11. Daniel Rafaelić: *Nefertiti i kraljevska obitelj iz Amarne na filmu*

12.4. Promocije i prezentacije

- U prostorijama Arheološkog muzeja održane su dvije promocije tijekom 2012. godine:

- 9.10. održana je promocija priručnika *Upravljanje turističkim posjetima na tematskim kulturnim rutama* (priručnik su promovirali Miren Androić, Sanjin Mihelić i Vlasta Klarić)
- 27.11. održana je promocija knjige Branka Kirigina *Palagruža, Diomedov otok* (knjigu su promovirali M. Miličević Bradač, Stašo Forenbaher i Sanjin Mihelić)

- Promotor znanstvene monografije Tajane Sekelj-Ivančan, *Podravina u ranom srednjem vijeku – Rezultati arheoloških istraživanja ranosrednjovjekovnih nalazišta u Torčecu*. (Zagreb 2010); Koprivnica, 09.03.2012. (Ž. Demo)

12.5. Koncerti i priredbe

- Ciklus koncerata „Barokne estravagance – rana glazba u Arheološkom“ – ansambl Responsorium - „Amorosi concetti“ (20.9.2012.) i „Et Angelus dixit...“ (9.12.2012.) (organizacija J. Balen, A. Solter).

12.6. Djelatnost klubova i udruga

- Suradnja s Hrvatskim savezom arheologa (sudjelovanje u manifestaciji Međunarodni dan muzeja).

12.7. Ostalo

- Manifestacija Noć Muzeja održana je 28. siječnja. Program Arheološkog muzeja u Zagrebu za Noć Muzeja obuhvatio je prezentaciju stalnog postava Pretpovijesne, Egipatske, Antičke (uvodni dio) i Numizmatičke zbirke te izložbi: *Jantar i koralji* i *Čarolija igre – igračke u pretpovijesti i antici*. Također su održane prigodne akcije i manifestacije: kantautor – francuska šansona - Srđan Depolo, Neolitički ples - Udruga Uma, Susreti u Lapidariju i Museum shop: Promotivna prodaja muzejskih suvenira i publikacija. Muzej je bio otvoren od 18 do 01 iza ponoći.

- Manifestacija Međunarodnog dana muzeja održana je 18.5. Program Arheološkog muzeja u Zagrebu obuhvatio je prezentaciju stalnog postava Pretpovijesne, Egipatske, Antičke (uvodni dio) i Numizmatičke zbirke te izložbi: *Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj – novi izazovi* i *Akvileja - raskrsnica rimskog imperija - Rim koji gleda prema istoku*. Također su održani Susreti u Lapidariju s dva programa: “Kruha i igara” - Izraz potiče iz satiričke pjesme rimskog pjesnika Juvenala s početka 2. st. u kojoj se on žali na apatiju građana Rima, koji su zahvaljujući podjeli besplatnog kruha pridavali veću pažnju gladijatorskim igrama i drugim raskošnim javnim spektaklima nego stvarnim životnim brigama. Članovi Hrvatskog saveza arheologa su prikazali borbe gladijatora i dijelili su rimski kruh – libum i srednjovjekovni samostrel (prigodna izložba i demonstracija korištenja samostrela u izvedbi Jagora Blažića, studenta Odsjeka za arheologiju u Zagrebu, u sklopu nastave Eksperimentalna arheologija prof. A. Durmana). Muzej je bio otvoren od 10 do 22 sata, a u 18 sati je bilo organizirano besplatno stručno vodstvo.

- Povodom obilježavanja Dana europske bašine te Dana Donjeg grada, 23. rujna., ulaz u Muzej bio je besplatan, a produženo je i radno vrijeme za posjetitelje.

- U 2012. godini Muzej je promijenio radno vrijeme (utorak, srijeda, petak, subota 10-18, četvrtak 10-20, nedjelja 10-13 sati, uz besplatno stručno vodstvo subotom u 15 sati i besplatan ulaz u Muzej svake prve nedjelje u mjesecu).

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

- U 2012. godini otvoren je Museum shop. S ciljem prezentacije fundusa i obogaćivanja ponude muzejskih suvenira započela je izrada nakita inspiriranim motivima iz Pretpovijesne zbirke te izrada prigodnih haljina, majica, platnetnih torbi, magneta i razglednica inspirirana motivima iz fundusa muzeja. Također je redovito nabavljan potreban repromaterijal za izradu suvenira (gips, acryl i sl.), izrada postamenata, lijevanje i obrada/patiniranje suvenira u svrhu daljnje prodaje (S. Mijač Božek)
- Oblikovanje, prijelom i priprema za tisak kataloga izložbi: *Jantar i koralji, Stjepan Divković – retrospektiva, Mumije – znanost i mit, Rimske zlatne naušnice iz AMZ, Zlatko Odrčić – inspiracija antikom, Rimski dodekaeder u Zagrebu*; deplijana za izložbe: *Starija faza kulture polja sa žarama, Rimski dodekaeder u Zagrebu*; promotivnih letaka za: Lapidarij AMZ, Museum shop AMZ, Arhimišove novosti (S. Škrinjarić)
- Grafičko oblikovanje i priprema za tisak kataloga izložbe *Čarolija igre* (I. Krajcar)
- Oblikovanje, prijelom i priprema za tisak postera i plakata za izložbe i posebna događanja, web pozivnica i promo oglasa. Ukupno je oblikovano 224 postera, informativnih ploča i plakata i 9 pozivnica, 1 čestitka i 5 promotivnih oglasa. (S. Škrinjarić)
- U 2012. godini oformljeno je skladište publikacija Arheološkog muzeja u Zagrebu s ukupno 78 različitih naslova. U skladište je iz prostora Knjižnice te ostalih prostora AMZ ukupno preneseno 67 naslova s više tisuća knjižnih jedinica u paketima. Izdano je ukupno 66 otpremnica za prodaju, razmjenu i reprezentaciju te 7 međuskladišnica za prodaju u Museum shop-u AMZ. (S. Škrinjarić)
- Tiskanje propagandnog materijala (plakata) za Dane Andautonije 2012. (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich)
- Tisak kalendara *Andautonija 2013.* s rimskim poslovicama (idejno rješenje: D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich, likovno oblikovanje: Likovni studio, Zagreb).
- Izrada suvenira Arheološkog parka Andautonija (plakati, šalice, označivač knjiga, jo-jo, lutke, magneti i dr.), sve u suradnji s Likovnim studijem (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich).
- Izrada kopija keramičkih posuda i nakita (narukvice, prsten) nađenih u istraživanjima u Ščitarjevu (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich).

- Izradba replika srednjovjekovnog nakita prema predlošcima iz Srednjovjekovne zbirke AMZ (Kloštar Podravski, Jarak, Sisak, Vukovar-Lijeve Bara): naušnice (srebro) fibula (bakar) i torkvesi (srebro); replike je izradio Zdravko Ladiš, akademski kipar – restaurator iz Zagreba. (odabir materijala za izradu replika M. Bunčić).
- Izrada karte *Pišemo i čitamo hijeroglife* u svrhu promocije i prodaje. (Z. Babić)
- Idejno rješenje promotivnog materijala Pedagoškog odjela „Arhimišove novosti“ s najavama aktualnih događanja. Tijekom godine napravljeno je 6 brojeva. (Z. Babić)
- Oglašavanje - projekt Mini-Cards - godišnje oglašavanje Muzeja i izrada informativnih kartica za projekt minicards. Broj kartica: 3. (S. Mijač Božek)
- Redovita dostava muzejskih programskih aktivnosti za promotivne materijale TIC-a, HTZ-a, ZGinyourpocket-a te za potrebe raznih drugih web portala. (S. Mijač Božek)
- Rad na projektima: “Metode komunikacije u suvremenom muzejskom poslovanju”, “Evidencija posjete muzeja” i “Hrvatski virtualni muzeji”. (S. Mijač Božek)

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

- Arheološki muzej u Zagrebu tijekom 2012. ukupno je posjetilo 54.736 posjetitelja.
- Od 1. 5 do 1. 11. 2011. Arheološki park Andautonija u Ščitarjevu razgledalo je 5.478 posjetitelja.
- Muzejske izložbe u drugim sredinama posjetilo je ukupno 303.028 osoba.

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH - 15%
- lokalna samouprava - 78%
- vlastiti prihod - 7%

15.2. Investicije

- 468.302 kn

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

- Muzej je donirao desetak rimskih suvenira Hrvatskom društvu klasičnih filologa, Državnom povjerenstvu za provedbu natjecanja iz klasičnih jezika, koji će se dodjeljivati kao nagrade najboljim natjecateljima na ovogodišnjem natjecanju.